

Darīsim KOPĀ!

RĪGAS IEDZĪVOTĀJI SĀK EKONOMĒT!

Pašvaldība ir izvēlējusies pirmās mājas, kuras atgūs 50% no remontdarbos iztērētajiem līdzekļiem!

6.–7. lpp.

CĪŅA AR ZEMES ĪPAŠNIEKIEM NĀV GALĀ!

10. lpp.

Saeimā meklē jaunus veidus, kā samazināt nomas maksas likmi zemei zem daudzdzīvokļu mājām

№5 (117), maijs 2018

www.kopaa.lv

Svarīgākais par māju apsaimniekošanu un komunālajiem pakalpojumiem

VIENTUĻU PENSIONĀRU DZĪVOKĻU MEDĪBAS

Lai iegūtu kāroto īpašumu, krāpnieki vilto testamentus!
Kā pasargāties?

11. lpp.

LIKUMA GROZĪJUMI JAU GATAVI!

A. Sakovskis: „Darīsim visu, lai iedzīvotāji varētu brīvi mainīt apsaimniekošanas uzņēmumu!”

4.–5. lpp.

APKURES SEZONA: KĀDA TĀ IR RĪGĀ?

Iedzīvotāji joprojām par apkuri ir parādā vairākus miljonus

Pavasaris šogad mūs iepriecina – jau maija vidū ir sākusies klimatiskā vasara. Šajos apstākļos uzņēmums *Rīgas siltums* apkures sezonu beidza ļoti ātri. Ja pagājušajā gadā apkuri atslēdza tikai 15. maijā, tad šogad radiatoros siltuma vairs nebija jau 26. aprīlī.

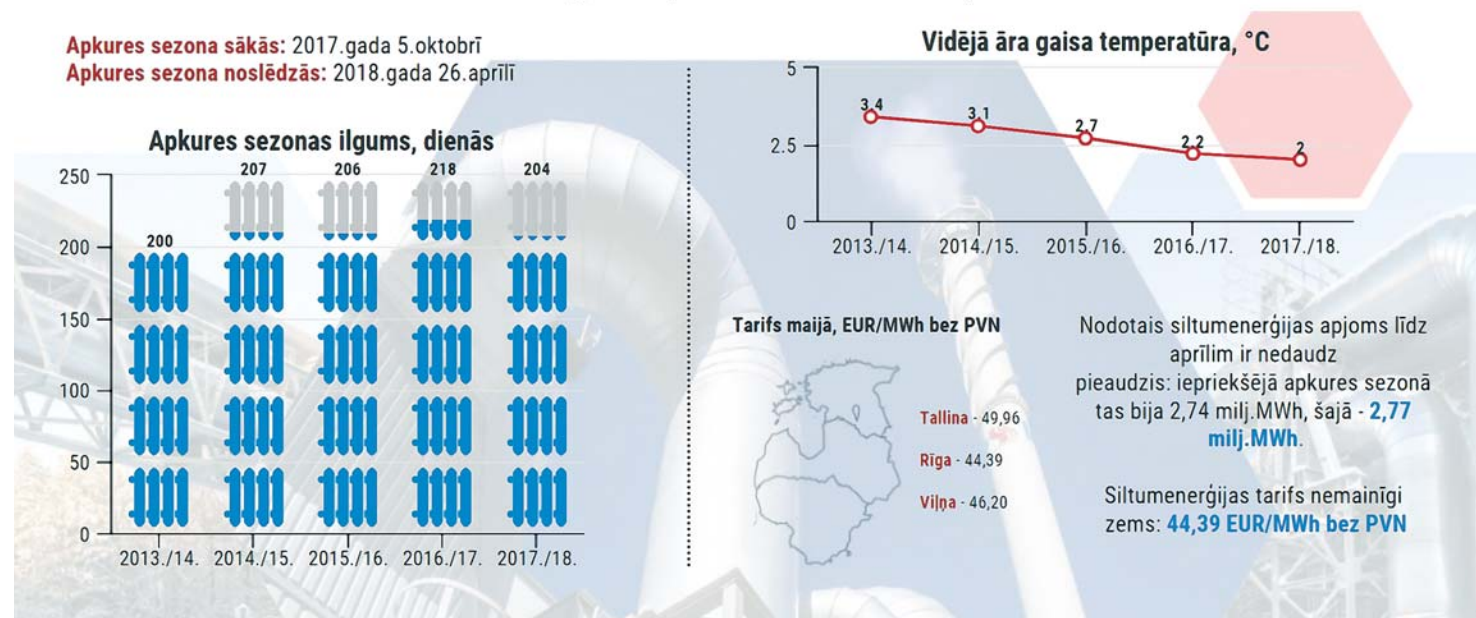
2017./2018. gada apkures sezona ilga 204 dienas. Salīdzinājumam – iepriekšējā sezonā mēs siltumu saņēmām 218 dienas – tas izrādījies *Rīgas siltuma* absolūtais rekords.

Pēc citiem parametriem apkures sezonas ir bijušas ļoti līdzīgas: gan 2016./2017., gan 2017./2018. gadā vidējā āra gaisa temperatūra bija aptuveni +2°C. Tiesa, līdz aprīlim piegādātā siltuma apjoms nedaudz pieauga: pagājušajā sezonā tika izlietotas 2,74 milj. MWh, šogad – 2,77 milj. MWh, kas jāskaidro ar lielo aukstumu februārī.

Vidējais apkures tarifs Rīgā visā apkures sezonā palika nemainīgs un ir viens no zemākajiem mūsu reģiona galvaspilsētās.

Tiktāl visas ziņas ir labas, taču ir arī viena satraucoša tendence. Neskatoties uz zemo tarifu, 2018. gada martā siltuma lietotāju parāds uzņēmumam bija 5,6 miljoni eiro. Tas ir iemesls, kādēļ atgādinājuma vēstules ir izsūtītas ne tikai dzīvojamajām mājām apsaimniekotājiem, bet arī dzīvokļu īpašniekiem. Šogad *Rīgas siltums* mājām pārvaldniekiem ir izsūtījis 1819 vēstules ar brīdinājumiem par nenokārtotām saistībām par saņemto siltumenerģiju. Iedzīvotājiem ir izsūtīti 106 tūkstoši vēstules (salīdzinājumam – tikai 10 tūkstoši pagājušajā gadā). Uzņēmumā skaidro, ka šīm vēstulēm ir tikai informatīvs raksturs. Dzīvokļu īpašniekiem ieteicams pēc paskaidrojuma vērsties pie sava apsaimniekotāja, kā arī pašiem būt rūpīgākiem, sekojot līdz apsaimniekotāja darbam. **K**

AKCIJU SABIEDRĪBA RĪGAS SILTUMS 2017./2018. gada apkures sezona skaitļos

MINISTRU KABINETS PASALDINĀJA RŪGTO ZIŅU

Valdība ir apstiprinājusi strīdīgo likumprojektu *Par dzīvojamo telpu īri*. Privātīpašnieku māju īrniekus mierina, solot naudas izmaksu

Maijā valdība apstiprināja likumprojektu *Par dzīvojamo telpu īri un nenēma vērā organizāciju un atsevišķu ekspertu protestus, kuri pārstāvēja īrnieku intereses*. Iedzīvotāju tiesību aizstāvji likumprojektu sauc par līdz galam neizstrādātu un cer, ka uzrādītās nepilnības novērsīs Saeima.

Jauns genocīds pret saimnieku māju īrniekiem

Atgādinām, ka pēc likuma autoru ieceres dzīvokļu īrniekus gaida lielas pārmaiņas. Visus īres līgumus nāksies reģistrēt zemesgrāmatā, pretējā

gadījumā dzīvokļa īpašnieks nomnieku varēs izlikt no dzīvokļa jebkurā brīdī. Izlikt var arī citā gadījumā – ja īrniekam ir beidzies īres līgums.

Likumprojektam patiesībā nav nekādas vainas, ja to izskata no normāla īres tirgus skatpunkta, taču Latvijā jāņem vērā specifisks īres segments – denacionalizēto māju īrnieki. Šīs attiecības parasti nav vienkāršas – īrnieki ir konfliktā ar īpašniekiem, nepiekrīt īres maksas paaugstināšanai. Ja šis likums tiks pieņemts, tad īpašnieki varēs vienkārši atteikties reģistrēt īres līgumu zemesgrāmatā un uz šāda pamata izlikt īrnieku no dzīvokļa.

Atcerējās par pārcelšanās pabalstiem

Ekonomikas ministrija laikam nojauta par īrnieku tiesību aizstāvju protestiem, tādēļ laikus valdi-

bai pieprasīja izdalīt 3,5 miljonus eiro pārcelšanās pabalstu izmaksai.

Atgādinām, ka šādi pabalsti *treknajos* gados jau reiz tika maksāti. Pusi no nepieciešamās summas sarūpēja valdība, bet otra puse bija kataras pašvaldības atbildībā. Vislielākā finansējuma daļa bija pieprasīta Rīgā, bet jau 2009. gadā pabalstu izmaksas tika pārtrauktas. Oficiālais iemesls – līdzekļu trūkums valsts budžetā, kaut arī Rīgas dome katru gadu apstiprināja gatavību izmaksāt savu daļu no nepieciešamajiem līdzekļiem.

Pēc Rīgas domes aprēķiniem, 2019. gadā pārcelšanās pabalstiem varētu būt nepieciešami 7 miljoni eiro. 2018. gada 1. janvārī rindā uz pabalsta saņemšanu bija reģistrējušās 335 personas. Uz pabalstu var pretendēt atsevišķi dzīvojošas personas, ja viņu ienākumi mēnesī

nepārsniedz 440 eiro, vai arī ģimenes, ja viņu ienākumi mēnesī nav lielāki par 360 eiro uz vienu ģimenes locekli.

Valdība jau ieekonomējusi 10 miljonus

Interesanti, ka daudzi denacionalizēto māju īrnieki pabalstus tā arī nesagaidīja. Viņi vai nu saņēma pašvaldības dzīvokli vai pārcelšanās jautājumu atrisināja pašu spēkiem. Salīdzināšanai, tikai Rīgā 2015. gadā pabalstu rindā bija aptuveni 800 ģimeņu, kuru vajadzībām bija nepieciešami 17 miljoni eiro. Patlaban rinda ir sarukusi uz pusi, bet pabalstu summa – līdz 10 miljoniem eiro. Ja valdība vēl mazliet *pastieps gumiju* taisnības atjaunošanai, skat' nekādu naudu tērēt vairs nevajadzēs... **K**

Akciju sabiedrība
RĪGAS NAMU APSAIMNIEKOTĀJS
www.rna.lv

Apsaimniekojam mājas, kurām ir biedrības vai pilnvarotās personas!

Rīga, Lāčplēša iela 24, tālrunis 67893079, info@rna.lv

Rīgas apsaimniekotāju asociācijas portāls
www.RigAA.lv
Viss par māju apsaimniekošanu
Gaidām Jūsu jautājumus uz e-pastu info@rigaa.lv

VESELĪBAS CENTRĀ
Rīgā,
Lāčplēša ielā 24,
korp. B
IZNOMĀ TELPAS
Tālrunis
29720081

Brīvprātīgo ugunsdzēsēju biedrības biedriem, biedrības aktivistiem un biedrības darbības atbalstītājiem, kas dzīvo daudzdzīvokļu dzīvojamajās mājās, aicinājums

VIENS PAR VISIEM, VISI PAR VIENU!

Latvijas Brīvprātīgo ugunsdzēsēju biedrību apvienības valde,
Rīgas rajona Brīvprātīgo ugunsdzēsēju biedrības valde

Satraucoši ir statistikas dati, kas liecina, ka ugunsgrēku skaits, upuri un zaudējumi mājokļos nemazinās, tostarp daudzdzīvokļu dzīvojamo māju dzīvokļos un koplietošanas telpās.

Ugunsgrēkus izraisa gan bojātas sildierīces un to nepareiza lietošana, gan neiztīrīti dūmvadi, bojātas elektroierīces un elektroinstalācija, gan gāzes noplūde no bojātas elektroierīces un pievadiem u.c. Ja ikviens ievērotu ugunsdrošības normas un savlaicīgi novērstu pārkāpumus, aizdegšanos būtu daudz mazāk.

Ikdienā situāciju savā mājā vislabāk var redzēt un novērtēt paši dzīvokļu īpašnieki, nomnieki un īrnieki, pievēršot īpašu uzmanību pagrabu,

bēniņu un koplietošanas telpu ugunsdrošībai.

Izmantojot elektroierīces un gāzes iekārtas, stingri jāseko, lai elektroinstalācijas vadus nebūtu pārslodzes un nerastos gāzes noplūde. Vasarā ir svarīgi sakārtot apkures sistēmas un dūmvadus nākamajam apkures periodam.

Aicinām BUB biedrus, aktivistus un atbalstītājus savas daudzdzīvokļu dzīvojamās mājas ugunsdrošībai izveidot BUB aktīvistu ugunsdrošības posteņus, kas mājā, dzīvoklī un koplietošanas telpās kopīgi ar visiem mājas iedzīvotājiem nodrošinātu ugunsdrošības prasību ievērošanu un veicinātu drošības līdzekļu (piemēram, signalizācijas) ierīkošanu un citus pasākumus.

BUB organizēs teritoriālās (pilsētu, rajonu, novadu) padomes posteru dalībniekiem instruktāžas un apmācības un nodrošinās ar metodiskajiem ieteikumiem.

Ceram uz izpratni un sadarbību, atceroties BUB devīzi: „Viens par visiem, visi par vienu!”

tošanas telpās kopīgi ar visiem mājas iedzīvotājiem nodrošinātu ugunsdrošības prasību ievērošanu un veicinātu drošības līdzekļu (piemēram, signalizācijas) ierīkošanu un citus pasākumus.

Tēmas turpinājums 12. lpp. →

ŪDENS UN KANALIZĀCIJA KĻŪST DĀRGĀKI

Jūnijā Rīgas iedzīvotājus gaida ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojuma sadārdzināšanās. Sabiedrisko pakalpojumu regulators ar nebūtiskām izmaiņām apstiprināja uzņēmuma Rīgas ūdens iesniegto sadārdzinājuma plānu.

Pilsētas ūdens un kanalizācijas pakalpojuma piegādātājs 2017. gada oktobrī iesniedza apstiprināšanai jaunu tarifu plānu. Pirmajā iesniegtajā projektā SIA Rīgas ūdens bija paredzējis tarifa paaugstinājumu ūdenim 36,5%, bet kanalizācijai – 18,5% apmērā. Tika plānots, ka jaunās cenas stāsies spēkā ar 2018. gada 1. aprīli, bet Sabiedrisko pakalpojumu regulators ļoti nopietni skatīja iesniegto plānu un atrada taņi neatbilstības, kas ļāva atdot iesniegto plānu pārskatīšanai.

Rezultātā maksa par ūdeni Rīgā pieaugs par 35% un būs 0,85 eiro par vienu kubikmetru (plus PVN), bet maksa par kanalizāciju – par 14% jeb 0,74 eiro par vienu kubikmetru (plus PVN).

Atgādinām, ka patlaban galvaspilsētas iedzīvotāji par šiem pakalpojumiem maksā 0,63 eiro un 0,65 eiro.

No jūnija kopējā maksa par ūdensapgādes pakalpojumu būs 1,59 eiro par vienu kubikmetru (plus PVN), kas ir par 0,31 eiro vairāk nekā par vienu kubu maksājām līdz šim. Regulatora piekasišanās rīdiniņus nepagāba no tarifu pieauguma, tomēr pieaugums nav tik liels, kā vēlējās pakalpojuma piegādātājs.

Lai runā skaitļi:

- Iepriekšējā tarifa darbības laikā Rīgas ūdens piegādātā pakalpojuma apjoms samazinājās par 7%, notekūdeņu apjoms – par 2%.
- Ūdens zudumi maģistrālajos vados Rīgā samazinājās no 17% uz 12%. Šāds uzlabojums bija iespējams sakarā ar pakāpenisku ūdensvada nomaiņu.
- Pēc Eiropas Komisijas datiem, vienai mājāsaimniecībai par ūdensapgādes pakalpojumu vidēji ir jāmaksā 4% no kopējiem ienākumiem, bet Rīgā pat pie paaugstināta tarifa viena ģimene vidēji tērē tikai 1% līdz 1,6%, kas ir ievērojami mazāk nekā vidēji Eiropā – tāds ir uzņēmuma Rīgas ūdens viedoklis. **K**

MAINĀM
visai mājai
vecos dzīvokļu
ūdens skaitītājus
pret C klases
mērparātiem
ar datu attālinātas
nolasīšanas iespēju

25
GADU
PIEREDZE

**Uzskaitē
BEZ patēriņa
korekcijas**

20040513

info@sistemserviss.lv

KREMATORIJA
APBEDĪŠANAS NAMS

JAUNA KREMATORIJA UN APBEDĪŠANAS PAKALPOJUMI
Licencētā krematorija Latvijā ar tiesībām sniegt kremācijas pakalpojumus
drošs un uzticīgs palīgs ar atbalsta funkcijām sēru un sāpju brīdī

Diennakts MORGs: **20 01 83 33** (00-24)

BIROJS RĪGĀ: Aptiekas iela 13, Rīga
ATVADU ZĀLE RĪGĀ: Jēkabpils iela 28, Rīga
BIROJS un ATVADU ZĀLE VALMIERĀ:
"Krematorija", Valmiera, pie Kocēnu kapiem, tālr. 20888989

www.krematorija.lv • www.valmieraskrematorija.lv • www.krematorijariga.lv

IZNOMĀ **Lāčplēša iela 24, k. A**
BIROJA TELPAS
CENTRĀ

IZDEVĪGAS CENAS

Tālr.: **29720081**
PIEJAMAS TELPAS NO 10 LĪDZ 200 KV: M.

Vācijas ražotāja
apkures radiatoru
“KERMI”

25% atlaide
no veikala
cenas!

Projektēšana, piegāde, montāža, garantija

SIA SANREMS

Ūdens skaitītāju Siltumskaitītāju
Pārbaude – Nomaīņa – Uzstādīšana
Ūdens skaitītāju rādījumu starpības
izlīdzināšana

Tālr. **67612523, 67627695, 26327967**
Kandavas iela 41a, Rīga

AVĪZI BEZ MAKSAS VAR SAŅEMT:

- Veselības centrā 4, Krišjāņa Barona ielā 117
- Bolderājas poliklīnikā, Kapteiņu ielā 7
- Ķengaraga medicīnas centrā, Kaņiera ielā 13
- Rīgas domes Labklājības departamentā, Baznīcas ielā 19/23
- Rīgas sociālā dienesta
  - Teritoriālajā centrā Avoti, Avotu ielā 31, k-2
  - Teritoriālajā centrā Ķengaraga krasts, Lomonosova ielā 1, k-19
  - Teritoriālajā centrā Vidzeme, Vidrižu ielā 3, Brīvības gatvē 266
  - Teritoriālajā centrā Purvciems, Pērnavas ielā 1, Ierīku ielā 2b
  - Teritoriālajā centrā Pļavnieki, Salnas ielā 2
  - Teritoriālajā centrā Āgenskalns, Ed. Smiļģa ielā 46, Ziepju ielā 13
  - Teritoriālajā centrā Dzirciems, Baldones ielā 2
  - Teritoriālajā centrā Ziemeļi, Hanzas ielā 7
  - Kultūras centrā Imanta, Anniņmuižas bulvārī 29
  - Kultūras centrā Ilģuciems, Lidoņu ielā 27, k-2
- Rīgas namu apsaimniekotāja filiālēs:
  - Lāčplēša ielā 24, of. 408, Rīgā
  - Daugavas ielā 1, Salaspilī
- Rīgas namu pārvaldnieka iecirkņos un nodaļās
- Rīgas domes Mājokļu un vides departamentā, Brīvības ielā 49/53
- Jūrmalā, Skolas ielā 50, Jūrmalas apsaimniekotāju asociācijas birojā
- Jūrmalā, Raiņa ielā 110, aptiekā
- Jūrmalā, Nometņu ielā 10, aptiekā

**Nākamo «Darīsim Kopā!» numuru
gaidiet 21. jūnijā**

Darīsim KOPĀ!

Avīze
«Darīsim
Kopā!»
Izdevējs:
SIA «EGO projekts»
Reģistrācijas numurs: 000703294
Tālrunis: 29172377

Reklamas nodāja: 2914/618
<http://www.kopaa.lv>
E-pasts: info@kopaa.lv
Rīga, Lāčplēša iela 24, LV-1011
Iznāk sadarbībā ar Rīgas
apsaimniekotāju asociāciju
Iespiests: SIA «Poligrāfijas grupa
Mūkusalā»

Tirāža: 20 000

SAEIMĀ SADZIRDĒJA IEDZĪVOTĀJUS NO JŪRMALAS

Jūrmalas apsaimniekotāju asociācija cīnās, lai iedzīvotājiem būtu iespēja brīvi mainīt mājas apsaimniekotāju. Jūrmalnieku tiesību aizstāvji ir nonākuši līdz Saeimai

Iloņa MILLERE

Saeimas Mājokļu apakškomisijā tika skatīts jautājums par grozījumu izdarīšanu likumā *Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju*. Grozījumi normatīvā nepieciešami, lai dzīvokļu īpašniekiem dotu brīvu iespēju mainīt mājas apsaimniekošanas uzņēmumu.

Skandalozais gadījums Jūrmalā, Engures ielā 5A

Iemesls lietas nonākšanai līdz Saeimas Mājokļu apakškomisijai bija skandalozais gadījums Jūrmalā, Engures ielā 5A. Šīs mājas dzīvokļu īpašnieki likumā noteiktajā kārtībā aptaujas veidā (nesasaucot dzīvokļu īpašnieku sapulci) ar lielu balsu vairākumu pieņēma lēmumu par atteikšanos no apsaimniekotāja *Jūrmalas namsaimnieks* pakalpojumiem. Tanī pat aptaujā iedzīvotāji turpmāko mājas apsaimniekošanu un pārvaldīšanu uzticēja AS *Rīgas namu apsaimniekotājs*.

Notika neparedzētais – Jūrmalas dome atteicās pieņemt dzīvokļu īpašnieku kopības lēmumu. Atteikuma iemesls bija likuma *Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju* noteikto prasību neievērošana. Likuma 51. pants par dzīvojamās mājas pārvaldīšanas tiesību nodošanu dzīvokļu īpašnieku biedrībai vai ar dzīvokļu īpašnieku

savstarpēju līgumu pilnvarotai personai noteic, ka dzīvokļu īpašnieku kopsapulci sasauc dzīvojamās mājas valdītājs, konkrētajā gadījumā – pašvaldība, jo minētajā mājā valdījuma tiesības nebija pārņemtas. Uz dzīvokļu īpašnieku kopsapulci uzaicināmi visi dzīvojamā mājā esošo dzīvokļu īpašnieki, bet tam seko neizpildāma likuma prasība – „Uzaicinājums uz kopsapulci izsniedzams pret parakstu dzīvokļa īpašniekam vai viņa ģimenes locekļiem”. Ņemot vērā mūsdienu realitāti, šāda likuma norma mājai faktiski liedz iespēju izvēlēties apsaimniekotāju.

Dome saka: „Nē!”

Dzīvokļu īpašnieku interešu aizstāvībai sāka darboties Jūrmalas apsaimniekotāju asociācija un vērsās Saeimas Mājokļu apakškomisijā.

– Problēmas būtība ir iespēja minēto jautājumu risināt, izmantojot divos likumos noteikto. Gan likums *Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju*, gan *Dzīvokļu īpašumu likums*

Aleksandrs Sakovskis, Jūrmalas apsaimniekotāju asociācijas priekšsēdētājs

reglamentē mājas apsaimniekotāja maiņas procedūru, – Saeimas deputātiem skaidroja Jūrmalas apsaimniekotāju asociācijas priekšsēdētājs Aleksandrs Sakovskis.

– Ja procedūras jautājumi būtu vienādi, nebūtu svarīgi, uz kuru likumu atsaukties, bet lēmuma pieņemšanas kārtība diemžēl atšķiras. Tas arī ir saprotams – likums *Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju* ir pieņemts tālajā 1993. gadā, bet *Dzīvokļu īpašumu likums* ir spēkā kopš 2012. gada.

Mājas Engures ielā 5A dzīvokļu īpašnieki savu lēmumu par īpašuma pārņemšanu valdījumā un apsaimniekotāja

maiņu pieņēma, vadoties pēc *Dzīvokļu īpašumu likumā* pieļautās iespējas – veikt aptauju, nesasaucot dzīvokļu īpašnieku kopsapulci. Visi likumā noteiktie dokumenti tika iesniegti Jūrmalas domē ar lūgumu likumā noteiktajā kārtībā nodot īpašumu dzīvokļu īpašnieku pilnvarotajai personai – jaunajam apsaimniekotājam AS *Rīgas namu apsaimniekotājs*.

No domes dzīvokļu īpašnieki saņēma atteikumu ar pamatojumu, ka ir pārākāps likums *Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju*.

– Sākumā centāmiem rast kopīgu valodu ar pašvaldību, rakstiski skaidrojām, ka dzīvokļu īpašnieki lēmuma pieņemšanā vadījušies pēc *Dzīvokļu īpašumu likuma*. Diemžēl Jūrmalas domes izpilddirektors atbildēja – kamēr privatizācijas likums savu spēku nav zaudējis, dome prasīs izpildīt likumā noteiktās prasības, pretējā gadījumā lēmumu neuzskatīs par leģitīmu.

Likumi nonākuši pretrunā viens otram

Kādas ir galvenās atšķirības likumu prasībās?

Pirmkārt, likums *Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju* noteic, ka pirmreizējais lēmums par dzīvojamās mājas pārvaldīšanas tiesību nodošanu dzīvokļu īpašnieku biedrībai

vai ar dzīvokļu īpašnieku savstarpēju līgumu pilnvarotai personai pieņemams tikai dzīvokļu īpašnieku kopsapulcē. Ja lēmumu pieņemt neizdodas, tad otro reizi lēmumu var pieņemt aptaujas veidā. *Dzīvokļu īpašumu likums* noteic, ka dzīvokļu īpašnieki lēmumu pieņem vai nu sapulcē, vai aptaujā, vai citādi vienojoties. Otrkārt privatizācijas likumu gandrīz neizpildāmu padara prasība uzaicinājumu uz sapulci izsniegt pret parakstu īpašniekam vai tā ģimenes loceklim. *Dzīvokļu īpašumu likums* noteic, ka īpašnieki par sapulci jāinformē rakstveidā.

– Tieši tādēļ mums jāvērsas Saeimā un jālūdz deputātiem novērst pretrunas. Pretējā gadījumā, piemēram, Jūrmalas nepārņemto māju dzīvokļu īpašnieki nekad nespēs nomainīt apsaimniekošanas uzņēmumu un paliks *Jūrmalas namsaimnieka* klienti, – uzsver Aleksandrs Sakovskis.

Kāda kārtība ir citās pilsētās?

Diskusiju laikā apstiprinājās, ka likums *Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju* daudzos aspektos vairs neatbilst reālajai tirgus situācijai apsaimniekošanas jomā, tādēļ gandrīz nekur netiek pielietots. Latvijas Namu pārvaldītāju un apsaimniekotāju asociācijas vadītājs Ģirts Beikmanis paziņoja:

– Tik tiešām, pagaidām Jūrmalas pašvaldība ir vienīgā, kur tiek prasīts, lai lēmuma pieņemšanā par mājas pārņemšanu īpašnieku valdījumā vadītos pēc privatizācijas likumā noteiktā. Kaut gan beidzamajā laikā saņemtu signālus par sarežģījumiem arī Rīgā. Galvaspilsētas pašvaldība reizēm apstrīd atsevišķu māju pieņemtos lēmumus, bet iebildumi ir pret sapulces sasaukšanas kārtības procedūras pārkāpumiem. Galvenais, uz ko skatās Rīgas pašvaldība, – vai sapulces organizatori ir izdarījuši tā,

„Ja procedūras jautājumi būtu vienādi, nebūtu svarīgi, uz kuru likumu atsaukties, bet lēmuma pieņemšanas kārtība diemžēl atšķiras.”

lai visi dzīvokļu īpašnieki savlaicīgi uzzinātu par sapulci. Tā kā daudzi īpašnieki nedzīvo mājā, nepietiek ar paziņojuma izlikšanu koplietošanas telpās.

Galvenā ir dzīvokļu īpašnieku griba

Konflikts Jūrmalā Saeimas Mājokļu apakškomisijas deputātus ir rosinājis sākt darboties, lai saskaņotu abu likumu prasības. Šādam viedoklim piekrit arī Ekonomikas ministrija

– Latvijā tiešām spēkā ir divi likumi, kuri regulē dzīvokļu īpašnieku lēmuma pieņemšanas procedūru, – deputātiem skaidroja Ekonomikas ministrijas Mājokļu politikas departamenta direktors **Mārtiņš Auders**. – Pacentīšos izskaidrot, kādēļ līdz šim laikam darbojas abi.

Likums *Par valsts un pašvaldību dzīvojamu māju privatizāciju* nosaka kārtību, kādā sasauca pirmā sapulce, lai dzīvokļu īpašnieki pārņemtu savu īpašumu valdījumā. Vēlākā mājas dzīve – kopsapulču sasaukšana, apsaimniekotāju maiņa var notikt pēc *Dzīvokļu īpašuma likuma* prasībām.

Pilnībā atcelt privatizācijas likumu Ekonomikas ministrijas pārstāvis neiesaka, taču prasību mikstināšanai piekrit pilnībā.

– Pat Augstākā tiesa savā praksē ir nonākusi pie secinājuma, ka apsaimniekotāja maiņas gadījumā lēmuma pieņemšanas procedūras smalkumu ievērošana ir otršķirīgs jautājums, – paziņoja M. Auders. – Pirmajā vietā jebkurā gadījumā ir dzīvokļu īpašnieku izdarītā izvēle. Ja dzīvokļu īpašnieki savu gribu izteikuši bez tik rupjiem procedūras pārkāpumiem, kas liktu apšaubīt pašu izvēli, tad lēmums stājas spēkā.

Jūrmalas gadījumā mēs skaidri redzam, ka tiek nepārprotami izrādīta nevēlēšanās atdot māju citam apsaimniekotājam, tādēļ Jūrmalas pašvaldības pārstāvji saka: „Mēs nevaram atļaut mājai nomainīt apsaimniekotāju, jo kopš 1993. gada nav sasaukta pirmreizējā dzīvokļu īpašnieku sapulce.” Pats nepiedodamākais šajā situācijā ir tas, ka pienākums sasaukt sapulci bija tieši pašvaldībai, jo māja Engures ielā 5A ir viņu pamatlīdzekļu uzskaitē esošs īpašums.

Grozījumi likumā ir gatavi

Diskusijas nobeigumā Mājokļu apakškomisijas vadītājs Jānis Tutins ieteica Ekonomikas ministrijas pārstāvjiem kopā ar Jūrmalas apsaimniekotāju asociācijas biedriem un citiem ekspertiem izstrādāt grozījumus privatizācijas likumā, kurus varētu skatīt jau nākamajā komisijas sēdē.

Tiek lemts, lai pēc grozījumu izdarīšanas mājas pirmreizējo sapulci par īpašuma pārņemšanu valdījumā varētu sasaukt ne tikai pašvaldība, bet arī mājas apsaimniekotājs. Paziņot par sapulci būtu iespējams vienkāršotā veidā – pēc *Dzīvokļu īpašuma likuma* prasībām: rakstveidā. Ja pirmajā sapulcē lēmumu pieņemt neizdosies, tad lēmumu varēs pieņemt aptaujas veidā. Aptaujas veidlapas varēs vienkārši izsūtīt uz dzīvokļu īpašnieku adresēm.

Jūrmalas asociācijas pārstāvji cer, ka, stājoties spēkā likuma *Par valsts un pašvaldību dzīvojamu māju privatizāciju* grozījumiem, mājas Engures ielā 5A dzīvokļu īpašnieki beidzot varēs īstenot savu vēlmi nomainīt apsaimniekotāju. **K**

SKAITĪTĀJU NOMAINĪJU, BET SODU ARĪ SAŅĒMU

Valdība neredz atšķirību starp ļaunprātīgiem un godīgiem pakalpojuma lietotājiem, žēlojas avīzes lasītāja

„Man ir jau 80 gadu, dzīvoju viena un ar ikdienas darbiem galā spēju tikt, tikai pateicoties divu sociālo darbinieku palīdzībai. Nesen piedzīvoju nepatīkamu atgadījumu. Apriļi no apsaimniekotāja Rīgas namu pārvaldnieks saņēmu dzīvokļa rēķinu, kurā nebija norādīti ierastie skaitītāju numuri.

Rēķinā bija rakstīts, ka esmu nokavējis mēraparāta verificācijas termiņu. Telefonsarunā apsaimniekotāja pārstāvji apstiprināja, ka verificācijai bija laiks jau pirms trim mēnešiem un par to biju brīdināta katru mēnesi. Acīmredzot pati nebiju pievērsusi uzmanību ar maziem burtiņiem rakstītajam tekstam...

Tā vai citādi, mēs ar palīdzību vērsāmies uzņēmumā Rīgas namu pārvaldnieks ar lūgumu atsūtīt meistarū skaitītāja nomainīšanai. Tas bija aprīļa vidū. Pēc tam vairakkārt zvanījām apsaimniekotājam, lai precizētu meistarū ierašanās

Mēs vēstuli nodevām uzņēmumam Rīgas namu pārvaldnieks. Diemžēl pēc konkrētā rēķina pārbaudes uzņēmuma pārstāvis Kristis Leiškalns paziņoja, ka rēķinā korekcijas veikt vairs nav iespējams:

– Saskaņā ar MK noteikumiem Nr. 1013 *Kārtība, kādā dzīvokļa īpašnieks daudzdzīvokļu dzīvojamā mājā norēķinās par pakalpojumiem, kas saistīti ar dzīvokļa īpašuma lietošanu*, ja dzīvokļa īpašnieks nav verificējis skaitītāju vairāk nekā trīs mēnešus, viņam ir pienākums apmaksāt mājas ūdens patēriņa starpību. Tāds pat pienākums ir īpašniekiem, kuri bez attaisnojoša iemesla nav nodevuši skaitītāja rādījumus ilgāk par trim mēnešiem vai atkārtoti nav ielaiđuši dzīvoklī apsaimniekotāja pārstāvi skaitītāja pārbaudei. Diemžēl izņēmumus likums neparedz, apstiprina uzņēmuma pārstāvis.

Šajā situācijā mūsu lasītāja būtu izvairījusies no nepatīkšanām, ja būtu izsaukusis sertificētu meistarū no firmas, kura nodarbojas ar skaitītāju nomainīšanu. Tādu uzņēmumu Rīgā ir pietiekami, bet lasītāja gaidīja Rīgas namu pārvaldnieka meistarū.

– Protams, Rīgas namu pārvaldnieka pārstāvja ierašanās ir izdevīgāka. Pirmkārt, īpašniekam uzreiz nav jāmaksā par darbu, jo tas tiek iekļauts nākamā mēneša dzīvokļa rēķinā, otrkārt, meistarū aktus par mēraparātu nomainīšanu nogādā apsaimniekotājam. Kaut arī mūsu uzņēmums šo pakalpojumu sniedz kā komercpakalpojumu, jāreķinās, ka rinda ir aptuveni divu līdz triju nedēļu garumā. Ja dzīvokļa īpašniekam nav laika gaidīt, jāmeklē citas firmas palīdzība, bet akts par nomainīto mērierīci apsaimniekošanas uzņēmumā jānogādā pašam, – uzsvēra Kristis Leiškalns. **K**

VAI SIEVA VAR PĀRDOT KOPĒJO DZĪVOKLI?

„Sveicināti! Manai sievai pieder divi dzīvokļi. Visu mūžu nostrādāju par jūrnīeku, bet tagad esmu pensionārs un vienu dzīvokli gribētu pārrakstīt uz sava vārda. Paskaidrojiet, kā tas izdarāms un cik man tas maksās? Abi dzīvokļi ir iegādāti mūsu laulības laikā.

Vēl es vēlos uzzināt, vai sieva bez manas ziņas var vienu no dzīvokļiem norakstīt mūsu dēlam?”

Jurijs

Atbild jurists **Aleksandrs Kvedars (28661129)**: – Ja dzīvoklim nav nekāda apgrūtinājuma (piemēram, nekalpo par ķīlu bankā), tad viena laulātā dzīvokli pārrakstīt otram nav nekādu problēmu.

Dzīvokli var pārrakstīt divējādi:

- uzdāvināt,
- pārdot.

Izdevumi, kas nepieciešami juridiskās procedūras veikšanai, abos gadījumos būs aptuveni vienādi. Jāatceras, ka pārdošanas gadījumā naudu vajag pārskaitīt ar bankas starpniecību, lai nepie-

ciešamības gadījumā varētu pierādīt, ka darījums nav fiktīvs.

Kādi būs laulāto izdevumi:

- dāvinājuma vai pirkšanas–pārdošanas līguma noformēšana var maksāt aptuveni 80–100 eiro;
- atlīdzība notāram par dokumentu sagatavošanu iesniegšanai zemesgrāmatā – aptuveni 90 eiro;
- izdevumi par reģistrāciju zemesgrāmatā – aptuveni 21 eiro;
- tāpat nāksies samaksāt valsts nodevu 0,5% apmērā no īpašuma vērtības.

Darījumā iesaistītās personas var izvēlēties veikt maksājumu no kadastrālās vērtības vai vērtības, kas uzrādīta pirkšanas–pārdošanas līgumā. Parasti kadastrālā vērtība ir zemāka par tirgū esošo.

Laulātajiem būtu jāatceras par vienu niansi. Ja sieva uzdāvinās vīram dzīvokli, tad turpmāk viņš būs šī dzīvokļa vienīgais īpašnieks. Ja notiks dzīvokļa pārdošana, tad vīram šis dzīvoklis skaitīsies laulības laikā iegūts īpašums. Tātad īpašums kļūs par abu laulāto kopīpašumu. Ja vēlāk vīrs gribēs šo dzīvokli pārdot vai dāvināt, viņam būs jāsaņem sievas atļauja.

Šeit mēs loģiski esam nonākuši pie lasītāja otrā jautājuma – vai sieva bez vīra ziņas var pārrakstīt dzīvokli, kurš nopirkts laulības laikā?

Nē, sieva nevar rīkoties ar kopīpašumu, viņai nepieciešama vīra piekrišana. To pieprasīs notārs dokumentu pārbaudes laikā. **K**

IEDZĪVOTĀJI SĀK EKONOM MĀJU REMONTU IZDEVU

Šāgada maijā Rīgas dome noslēdza pirmos četrus līgumus par līdzfinansējuma piešķiršanu no pašvaldības līdzekļiem 50% apmērā daudzdzīvokļu māju remontiem.

Rindā uz izskatīšanu patlaban vēl ir 120 māju iesniegumi.

Marina MATROŅINA

Maija beigās Rīgā notiks svinīga līgumu parakstīšana ar to četrus daudzdzīvokļu māju pilnvarotajām personām, kurām Rīgas dome atmaksās 50% no mājas remontdarbos iztērētajiem līdzekļiem. Izskatīšanu rindā gaida vēl aptuveni 120 iesniegumi. Lai piedalītos minētajā Rīgas domes atbalsta programmā, iedzīvotājiem jāizpilda konkrēti nosacījumi. Pirmais – mājai ir jābūt pārņemtai dzīvokļu īpašnieku valdījumā, tā nedrīkst vairs būt pašvaldības pamatlīdzekļu uzskaitē. Tālāk iedzīvotāji izvēlas: mājas apsaimniekošanu uzticēt pašu izveidotai biedrībai, profesionālam apsaimniekošanas uzņēmumam vai uz līguma pamata bijušajam apsaimniekotājam līdz pārņemšanai – uzņēmumam *Rīgas namu apsaimniekotājs*.

Kas noteikti jāzina par programmu?

Iedzīvotāji Rīgā katru gadu arvien vairāk tērē naudu savu daudzdzīvokļu māju remontiem. Tas ir loģiski un saprotami – dzīvojamais fonds noveco un tā atjaunošana kļūst arvien neatliekamāka. Vienīgā problēma – finansējums, jo pašiem sakrāt ir ļoti grūti. Šoreiz saviem iedzīvotājiem talkā nāk pašvaldība.

laika, lai katras mājas vajadzības izskatītu individuāli. Šādu uzdevumu mums izvirzīja pilsētas mērs: ar katras mājas pārstāvjiem aprunāties, izskaidrot nianšes un iesākt veiksmīgi novest līdz finišam. Pirmo konsultāciju māju pārstāvji saņem pa tālruni Rīgas enerģētikas aģentūrā, pēc tam viņus pieraksta uz pieņemšanu. Pieraksts uz konsultācijām ir aizņemts jau divus mēnešus uz priekšu, bet man šķiet, ka vasaras mēnešos interesentu skaits ievērojami palielināsies.

Svarīgi zināt, ka domes atbalsts:

- pieejams mājām, kurās ir vismaz desmit dzīvokļi;
- ir ne tikai 50% remontu līdzekļu atmaksa, bet arī tiesības izmantot nekustamā īpašuma nodokļa (NIN) atlaidi 90% apmērā divu gadu periodā;
- pieejams visiem dzīvokļu īpašniekiem, neatkarīgi no gada, kad viņi savu īpašumu pārņēmuši valdījumā no pašvaldības bilances.

Pirmie iesniegumi jau apstiprināti

Rīgā ir vēl teju 4 tūkstoši dzīvokļu īpašnieku valdījumā nepārņemtu māju un aptuveni 600 dzīvokļu īpašnieku biedrību. Tagad visi interesējas, kā darbosies domes līdzfinansējuma piešķiršanas sistēma.

2018. gada ziemā programma tika atvērta, un speciālas komisijas sēdē 7. maijā tika apstiprināti pirmie četri projekti.

Par to, kā Rīgas dome vērtē programmas startu un kā darbs ritēs tālāk, stāsta projektu vērtēšanas komisijas vadītājs **Aleksejs Rosļikovs**:

– Uzreiz vēlos atzīmēt, ka atbalsta programma kļūst arvien populārāka. Pirmo divu mēnešu laikā esam saņēmuši 120 pieteikumus. Izvērtējot iesniegumus, bija redzams, ka neviena māja ar pirmo reizi nebija sagatavojusi dokumentus atbilstoši programmas normatīvajām prasībām. Šā iemesla dēļ mēs patlaban tērējam ļoti daudz

No siltināšanas līdz lifta remontam

– **Kādus darbus iedzīvotāji gatavojas veikt, saņemot Rīgas domes līdzfinansējumu?**

– Pirmais ir māju siltumnoturības paaugstināšanas pasākumi – fasāžu un gala sienu siltināšana. Izpildot šos darbus, iedzīvotāji *noķer* divus zaļus – paaugstina energoefektivitāti un ievērojami uzlabo mājas ārējo izskatu.

– **Kā ir ar citiem siltumtaupības pasākumiem?**

– Māju īpašnieki interesējas par iespēju no mainīt koka logus uz stikla pakešu logiem kāpņu telpās, ielikt mūsdienām atbilstošas ieejas durvis, remontēt jumtu. Tikpat svarīga daudzām mājām ir pamatu stiprināšana un pagrabu remonts.

Vienīgais, kur mēs palīdzību nevaram sniegt, ir piegulošās teritorijas labiekārtošana. Tas varbūt kļūs iespējams kaut kad nākotnē.

Patlaban ar pilsētas domes atbalstu mājā var veikt visdažādākos darbus – sākot ar stāvvalu nomaiņu, beidzot ar lifta remontu.

– **Kuras mājas biežāk vērsas pēc palīdzības – tās, kuras apsaimnieko Rīgas namu pārvaldnieks, vai mājas, kuras sevi apsaimnieko pašas.**

– Jāatzīmē, ka dzīvokļu īpašnieku biedrības, kuras apsaimnieko savu māju, kopumā izceļas ar aktivitāti. Šie cilvēki ir gatavi tvert katru jaunu iespēju. Tāpat bija ar šo programmu – kolīdz izdzirdēja par programmu, tūdaļ sāka interesēties par nosacījumiem.

Neskanēs, protams, labi, bet uzņēmuma *Rīgas namu pārvaldnieks* apsaimniekoto māju raksturīgākā iezīme ir inertums. Iespējams tādēļ, ka šajās mājās par iedzīvotājiem rūpējas – labi, slikti, to mēs šeit neapspriežam. Varbūt tieši tādēļ iedzīvotājiem ir grūti saņemties un kaut ko nolemt.

Ir bijuši pat komiski gadījumi: mums ir māja – adresi nesaukšu – kurā lifts ir avārijas stāvoklī, bet iedzīvotāji nevar savākt kvorumu, lai pieņemtu lēmumu par remonta sākšanu. Pirmā stāvā dzīvojošiem arguments ir dzelzains: „Mums lifts nav vajadzīgs!”, kādi no vidējiem stāviem ir nepārliecināmi: „Kam mums lifts, kāpt pa kāpnēm ir veselīgāk. Labāk taisīsim kosmētisko remontu kāpņu telpā!” Piemērs tikai apliecina, ka cilvēkiem ir jāmacās diskutēt un savā starpā vienoties.

– **Cik māju no uzņēmuma Rīgas namu pārvaldnieks lielās saimniecības ir iesniegušas pieteikumus remontdarbu līdzfinansējuma saņemšanai?**

– Pagaidām nav izskatīts neviens pieteikums, kas līdz mums būtu nonācis ar uzņēmuma *Rīgas namu pārvaldnieks* starpniecību. Ir daži iesniegumi no māju kopībām, kuras pēc īpašuma pārņemšanas savā valdījumā par apsaimniekotāju atkal izvēlējušās *Rīgas namu pārvaldnieku*. Sākumā bija izplatīts uzskats, ka Rīgas dome visticamāk atbalstīs tās mājas, kuras būs saistījušas ar pašvaldības uzņēmumu, bet, kā redzat, prakse pierāda pretējo.

Šogad tērēšanai atvēlēts miljons eiro

– **Cik naudas Rīgas dome ir atvēlējusi ieguldīšanai māju remontos 2018. gadā?**

– Pusmiljonu eiro. Ja pieprasījums būs liels, summa palielināsies līdz vienam miljonam.

– **Cik naudas vidēji remontam tērē viena māja?**

– Vienotas atbildes uz šo jautājumu nav. Piemēram, četrstāvu māja Imantā iesniedza septiņas atsevišķas tāmes vidēji par 2–3 tūkstošiem eiro. Tādu gigantu, kuri uzreiz prasa 15 tūkstošus, nav daudz. Piemēram, gala sienu siltināšanai no Rīgas domes tiek prasīts 6–7 tūkstošus liels līdzfinan-

Aleksejs Rosļikovs, Rīgas domes deputāts

sējums, patiesībā – neliela nauda. Ir arī izņēmumi – kādai mājai Pārdaugavā ne tikai jāstiprina pagrabs, bet jāremontē arī plaisas avārijas stāvoklī esošajai fasādei. Šajā gadījumā ir runa ne vairs par siltināšanu, bet par avārijas novēršanu. Mēs rēķināmies ar līdzfinansējumu 40–45 tūkstošu apmērā.

– **Izskatās, ka šāds remonts iedzīvotājiem pašiem nebūtu pa spēkam?**

– Domāju, ka nebūtu.

Mūsu māja pilnībā ir mūsu atbildība

– **Kuras mājas pirmās var cerēt uz līdzfinansējumu? Tās, kuras ir avārijas stāvoklī, vai tās, kuras vēlas paaugstināt siltumnoturību?**

– Tā kā līdzfinansēšanas programma ir atvērta tikai šogad, mēs pieteikumus nedalām ne pēc kāda principa. Visi iesniegumi tiek skatīti rindas secībā, vienotā plūsmā. Mūsu mērķis patlaban ir pieņemt pēc iespējas vairāk māju pieteikumu.

– **Cik māju pieteikumu jūs gaidāt?**

– Tā kā Rīgā ir reģistrētas aptuveni 600 dzīvokļu īpašnieku biedrības, tad, pēc maniem apsvērumiem, agri vai vēlū tās visas vērsīsies pie mums pēc palīdzības. Man jau šogad gribētos saprast tendenci, lai 2019. gada budžetā paspētu pieprasīt pietiekami daudz līdzekļu. Ja 2019. gada janvārī uzreiz atnāks 600 māju un katra pa-prasis 10 000 eiro, summa būs milzīga. Īstenībā mēs esam gatavi pat tam, jo programma tādēļ tika atvērta, lai palīdzētu cilvēkiem.

– **Vai programma sekmē dzīvokļu īpašnieku biedrību skaita pieaugumu Rīgā?**

– Man daudz svarīgāks šķiet programmas mērķis – palīdzēt dzīvokļu īpašniekiem atjaunot dzīvojamo fondu. Cilvēki joprojām dzīvo savā

ĒT MUS!

privatizētajā dzīvoklī un neko nevēlas zināt par kopīpašumu, piemēram, kāpņu telpu, liftu vai pagrabu. Ja jūs zinātu, cik bieži mēs dzirdam: „Kāpēc Rīgas dome mums neizremontē liftu?” vai arī: „Mans īpašums ir dzīvoklis nr. 72, bet lifts ir pašvaldībai!”

Istenība ir tāda, ka viss – no jumta līdz pagrabam tālākajam stūrim – pieder dzīvokļu īpašniekiem.

– Jūs neatbildējat uz jautājumu: vai Rīgas domes programma maina uzņēmuma Rīgas namu pārvaldnieks klientu domāšanu un palīdz viņiem apvienoties?

– Patlaban vērtēt vēl ir grūti, mēs atrodamies nepārtrauktā kontaktā ar pašvaldību māju klientiem. Interese ir liela, telefons zvana nepārtraukti, taču rezultāti būs redzami pēc gada vai diviem. Vislielākā problēma, kā jau minēju, ir iemācīt cilvēkiem vienoties savā starpā. Es labi zinu, ko runāju, jo arī pats dzīvoju biedrības pārvaldītā daudzdzīvokļu mājā. Mums uz līguma pamata ir piesaistīts uzņēmums, kas veic apsaimniekošanas pakalpojumus, bet mājas finanses mēs pilnībā kontrolējam paši. Visu sarežģī absolūta nespēja vienoties savā starpā par nepieciešamajiem plānveida remontdarbiem. Pat tad, kad tiek veikti avārijas novēršanas pasākumi, iedzīvotāji jautā: „Kāpēc jūs naudu tērējat tieši šiem darbiem?” Kaut gan ir grūti, tomēr es ticu, ka cilvēki ar laiku sapratīs kopīpašuma vērtību un par to sāks atbildēt.

Kādēļ vērts pūlēties?

– Kad to māju dzīvokļu īpašnieki, kuru iesniegumi ir saņēmuši apstiprinājumu jūsu komisijā, var cerēt saņemt naudu?

– Ja projekts komisijā ir apstiprināts, 10 dienu laikā mēs slēdzam ar šo māju pilnvarotajām personām līgumu, kurā ir noteikti remontdarbu veikšanas termiņi. Kāda no mājām ar remontu tiks galā mēneša laikā, citai būs vajadzīgi divi. Ja paredzami apjomīgi remontdarbi, tad tie var ievilkties līdz pusgadam. Jebkurā gadījumā naudu māja saņems tikai pēc remontdarbu pabeigšanas.

– Pirmās četras mājas ir pieprasījušas līdzfinansējumu 101 tūkstoša eiro apmērā, kas ir viena piektdaļa no Rīgas domes izdālitā naudas daudzuma. Vai jums ir nojausma, cik daudz naudas programmai būs nepieciešams nākotnē?

– Nemot vērā jau iesniegtos pieteikumus, droši varam prognozēt, ka gadā vajadzēs 2 līdz 3 miljonus. Uz pilsētas kopējo vajadzību fona tā nav liela summa.

Mēs vēlamies, lai iedzīvotāju interese būtu daudz lielāka, jo pašvaldība programmu ir izveidojusi, lai tādā veidā iedzīvotāji atgūtu samaksāto nekustamā īpašuma nodokli (NĪN).

– Kā tā?

– Mēs visi maksājam nekustamā īpašuma nodokli un neesam apmierināti ar tā apmēru (kaut gan nodokļa likmi nosaka valsts, nevis Rīgas dome). Dome ir atradusi veidu, kā cilvēkiem atdot šo naudu, un no domes budžeta pārņemtajām mājām divus gadus dod 90% nekustamā īpašuma nodokļa atlaidi.

– Vai mājas, kuras šogad ir saņēmušas līdzfinansējumu, arī nākamgad var iesniegt jaunu projektu?

– Mājas ar iesniegumiem var vērsties pie mums kaut reizi mēnesī, galvenais, lai darbi būtu dažādi. Piemēram, ja šogad dome ir apmaksājusi logu nomaīņu kāpņu telpās, saprotams, ka nākamajā gadā šo darbu mēs neapmaksāsim, taču, ja šī pati māja būs atradusi finansējumu, droši var mainīt stāvumus un vērsties pēc līdzfinansējuma Rīgas domē.

– Programmas apspriešanas laikā tika teikts, ka dome konkursā kārtībā rūpīgi pārbaudīs būvniecības firmas, taču mājas acimredzot pašas vēlas izvēlēties būvdarbu veicēju. Kuru variantu esat izvēlējušies?

– Ir nolemts, ka dome neiesaistīsies būvdarbu veicēju izraudzīšanā. Mēs uzticēsimies iedzīvotāju izvēlei. Mums nepieciešama tikai tāme par tāda vai cita būvdarba veikšanu.

Energoefektivitātes paaugstināšana vai avārijas novēršana?

– Kas novērtē tāmes atbilstību?

– Rīgas enerģētikas aģentūras štātā ir inženieris, kura pienākums ir izskatīt tāmes un tajā norādīto darbu izcenojumu atbilstību tirgus situācijai, kā arī aizbraukt un novērtēt objektu uz vietas, lai pārliecinātos par tāmē uzrādīto remontdarbu nepieciešamību. Ja inženierim nav iebildumu, tāmei tiek dota *zaļā gaisma*. Pēc darbu pabeigšanas mūsu speciālisti dosies uz objektu un pārbaudīs izpildīto darbu atbilstību tāmei. Mūsu pienākums

ir kontrolēt ļoti stingri, jo runa ir par nodokļu maksātāju naudu.

– Ko vēl Rīgas dome var piedāvāt iedzīvotāju ieinteresēšanai?

– Mēs esam izdarījuši ļoti daudz. Patlaban norit pārrunas ar Rīgas domes Īpašuma departamentu par iespēju ātrāk izskatīt dokumentāciju māju nodošanai dzīvokļu īpašnieku pilnvarotajai personai.

Kā Mājokļu un vides departaments, tā Īpašuma departaments ir vienprātis, ka māju pārņemšanas procedūru nepieciešams vienkāršot.

Pašlaik process ir sarežģīts, laikietilpīgs un ne visām mājām dokumentu sakārtošana izdodas ar pirmo mēģinājumu. Ceram, ka daudzi jautājumi vienkāršosies.

– Jūs sacijāt, ka daudzi māju pārstāvji pieļauj kļūdas dokumentu noformēšanā, lai piedalītos programmā. Kādas galvenās kļūdas varat minēt?

– Piemērs – fasādes siltināšanas darbi. Vienu māju nācās izslēgt no izskatāmo objektu saraksta, jo projektā nebija norādīts, ka māja ir avārijas stāvoklī.

– Vai tas ir obligāti?

– Jā, jo nevar vienkārši paziņot: „Mums ir skaista māja, bet mēs vēlamies atsvaidzināt sienas!”

Programmā tiek pieņemti pieteikumi par remontdarbiem, kas saistīti ar mājas energoefektivitātes paaugstināšanu vai avārijas situāciju novēršanu. Piemēram, Brīvības ielā 19 atrodas skaista māja, taču ar brūkošiem balkoniem. Šādas mājas remontdarbu līdzfinansēšanai mēs noteikti piešķirsim naudu, ja visi dokumenti būs pareizi noformēti.

Kur iegūt vairāk informācijas?

Dzīvokļu īpašnieki, kuri vēlas vairāk uzzināt par Rīgas domes līdzfinansējumu programmu daudzdzīvokļu māju remontdarbiem, tiek gaidīti Rīgas enerģētikas aģentūrā uz konsultāciju otrdienās no 9.00 līdz 13.00 vai ceturtdienās no 13.00 līdz 17.00.

Konsultāciju var saņemt arī katru darbdienu no 9.00 līdz 17.00, zvanot pa tālruni **26664533**.

Projekta koordinatore – Marija Kruglova (marija.kruglova@riga.lv).

Kļūdas gadās dažādas – piemēram, projektētājs kļūdinājies ar mērījumiem, *pažadējis* vienu metru. Vēl viens piemērs – dzīvokļu īpašniekiem lēmums par piedalīšanos domes projektu konkursā ir jāpieņem mājas kopsapulcē saskaņā ar Rīgas domes saistošajiem noteikumiem Nr. 19, taču mums atnes vienkāršu iesniegumu, kurā teikts: „Esam nobalsojuši par savas mājas remontu!” Šāda veida iesniegumu mēs nevaram pieņemt.

Šīs kļūdas mums ļauj turpmāk kvalitatīvāk kontrolēt citus pretendentes.

– Vai es pareizi saprotu – lai piedalītos programmā, mājai obligāti nav jābūt avārijas stāvoklī, pietiek, ja avārijas stāvoklī ir atsevišķas būvkonstrukcijas vai tīklu daļas vai mezgli?

– Jā, tieši tā. Slēdzieni par šādu stāvokli izsniedz sertificēts būvspeciālists.

Kas izrāda lielāko aktivitāti?

– Cik bieži jūs vadītā komisija pulcējas uz saņemto iesniegumu izskatīšanu?

– Mēs sapulcējamies vienu reizi mēnesī. Komisijas sastāvā ir 12 cilvēku, lielākā daļa – dažādu profilu speciālisti, kuri palīdz pieņemt lēmumu.

– Kuras mājas, pēc jūsu novērtotā, izrāda vislielāko interesi par domes līdzfinansējuma programmu?

– Visaktīvākās ir dzīvokļu īpašnieku biedrības ar stāžu – dibinātas vismaz pirms 10–12 gadiem, taču jau tagad esmu pārliecināts, ka nākamajā gadā efekts būs lielāks, jo Rīgas iedzīvotāji redzēs mūsu programmas pirmos rezultātus. **K**

PILSĒTA PALĪDZĒJA LABIEKĀRTOT PAGALMU

Māja Salaspilī, Energētiķu ielā 4, izlietoja gandrīz 100 000 eiro teritorijas labiekārtošanai un ceļu izbūvei

Vecos kokus aizstājām ar jauniem kociņiem un krūmu stādījumiem. Turpat novietojām četrus solus, bērnu laukumu ar mākslīgo kalniņu.

Liene VARGA

Salaspils pašvaldība jau vairākus gadus piedāvā atbalsta programmu daudzdzīvokļu māju teritoriju labiekārtošanas darbiem. Šogad sekmīgi pabeigts viens no apjomīgākajiem labiekārtošanas projektiem pilsētā – mājai Energētiķu ielā 4. 143 dzīvokļu lielās mājas iedzīvotāji ar pilsētas atbalstu pilnībā atjaunojuši mājas pagalmu, padarot to par vienu no pilsētas rotām.

Liela māja ar smagu likteni

Māja Energētiķu ielā 4 ir viena no lielākajām Salaspilī. Vēl pirms pieciemsešiem gadiem neviens šo māju neuzdrošinātos saukt par apzinīgu – dzīvokļu īpašniekiem bija milzīgs parāds uzņēmumam *Salaspils siltums*, par kura izveidošanos iedzīvotāji vaino bijušo apsaimniekotāju.

– 2011. gadā mēs pēkšņi uzzinājām, ka esam parādā siltuma piegādātājam. Apsaimniekotājs nebija pārskaitījis aptuveni 30 000 latu, turklāt mēs zinājām, ka lielāko šīs summas daļu iedzīvotāji ir samaksājuši, – stāsta mājas vecākā Viktorija Ruņģe.

Šādā krīzes brīdī dzīvokļu īpašnieki

kopsapulcē nolēma mainīt apsaimniekotāju, savu glābšanu uzticot AS *Rīgas namu apsaimniekotājs*. Tā kā *Salaspils siltums* mājai jau bija atslēdzis karstā ūdens piegādi un draudēja nepieslēgt apkuri, iedzīvotāji pieņēma grūtu lēmumu – ar jaunā pārvaldnieka palīdzību samaksāt prasīto naudu.

– Pēc tam sekoja trīs sarežģīti gadi, kad mēs nevarējām atļauties remontdarbus, – atceras mājas vecākā. – Tomēr jau 2016. un 2017. gadā mājai parādījās uzkrājumi, un mēs nolēmām piedalīties pilsētas izsludinātajā konkursā par pagalmu labiekārtošanu.

Palīdz pašvaldība

Lielās mājas pagalmi bija bēdīgā stāvoklī – peļķes, nestrādājoša lietus

ūdens kanalizācija, bedres un autostāvvietu trūkums. Tajā pašā laikā iedzīvotāji redzēja, ka daudzas kaimiņmājas jau izmantojušas pilsētas palīdzības programmu un bija ļoti apmierinātas.

Salaspils dome ik gadu izraugās trīs mājas, kurām piešķir līdz 90% no labiekārtošanas darbiem nepieciešamajiem līdzekļiem, bet ne vairāk kā 300 eiro par katru mājā deklarēto personu. Būt lielai mājai izrādījās ļoti izdevīgi – adresē Energētiķu 4 bija deklarēti vairāk

nekā 300 iedzīvotāji, tas deva iespēju pretendēt uz pilsētas līdzfinansējumu 90 000 eiro apmērā.

Pirmais plāns

Viktorija Ruņģe atminas, ka darbs pie projekta ilga vairāk par diviem gadiem:

– Pirmajā sapulcē es iedzīvotājiem parādīju labiekārtošanas darbu skices. Uzreiz paskaidroju, ka nāksies nozāģēt veco koku pirmo rindu, lai ierīkotu civilizētu autostāvvietu. Kaimiņi izstrīdējās, bet skici tomēr saskaņoja. Otrā sapulcē tika sasaukta, lai izlemtu līdzfinansējuma jautājumu. Mūsu māja ik gadu remontiem sakrāj 12 000 eiro. Desmit tūkstošus nolēmām atdot pagalmam labiekārtošanai, 2 tūkstošus atstāt drošībai, ja nu gadās kāds remonts. Bija lielas diskusijas, daži kaimiņi par mani sūdzējās domē, bet, par laimi, viss norima un beidzās labi. Rezultātā tika pasūtīts teritorijas labiekārtošanas projekts, kura izmaksas sasniedza 10 000 eiro. No šīs milzīgās naudas mājai nācās samaksāt tikai desmito daļu – 10 tūkstošus.

Grūtības iedzīvotājus nebiedēja

Mājas pārstāvji dokumentus par piedalīšanos konkursā Salaspils domē iesniedza 2017. gada februārī. Pēc tam dome izsludināja konkursu par

darbu izpildi. Piedāvājumi no būvniekiem tika saņemti tikai 2017. gada jūlijā, un tad gandrīz vai notika katastrofa:

– Izrādījās, ka visizdevīgākais cenas piedāvājums mūsu spēju robežu pārsniedza par vienu ceturtdaļu, jo maksāja 125 000 eiro. Dome piedāvāja līdzfinansējumu palielināt vēl par 10% – līdz 98 tūkstošiem, – stāsta mājas vecākā. – Tas nozīmēja, ka mums bija jāpalielina mājas līdzmaksājums no 10 līdz 27 tūkstošiem vai jāatsakās no dalības konkursā. Steidzami sasaucām sapulci, kurā es ultimativā formā piedāvāju pieņemt lēmumu. Reizēm cilvēkiem ir jāpasaka tieši: „Varat atteikties no līdzmaksājuma palielināšanas līdz 27 tūkstošiem eiro, taču, ja atteiksieties no teritorijas labiekārtošanas šajā reizē, tad jautājums būs slēgts. Projektu vēlreiz mēs neiesniegsim, bet paliksim savā izdangātajā pagalmā un nekoptajā teritorijā!”

Rezultātā 75% īpašnieku nobalsoja par līdzmaksājuma palielināšanu par 17 tūkstošiem no mājas uzkrājumu fonda.

Kredītu ņemt nevajadzēja

– Lai veiktu labiekārtošanas darbus, mums nenācās krist parādos vai nonākt kredīta jūgā, – skaidro Viktorija. – Vajadzīgajā dienā mūsu uzkrājumu fondā bija tieši 27 000 eiro. Rezultātā darbi

Pie mājas bijušo 30 automašīnu vietā novietot var 42.

Skaitļi

Svarīgi: pēc 30 000 latu liela parāda par siltumu dzēšanas un dalības labiekārtošanas projektā, kura kopējās izmaksas ir 125 000 eiro, mājas Energētiķu ielā 4 iedzīvotāji turpina maksāt mazāk nekā daudz citu māju iedzīvotāji Latvijā. AS *Rīgas namu apsaimniekotājs* apsaimniekošanas maksa ir 0,33 eiro par 1 kv. m, bet uzkrājumiem remontiem iedzīvotāji ir nolēmuši krāt 0,15 par 1 kv. m.

Lielās mājas pagalmā bija bēdīgā stāvoklī – pelķes, nestrādājoša lietuvu ūdens kanalizācija, bedres un autostāvvietu trūkums. Tajā pašā laikā iedzīvotāji redzēja, ka daudzas kaimiņmājas jau izmantojušas pilsētas palīdzības programmu un bija ļoti apmierinātas.

ELEKTRISKS KONFLIKTS: KAD ATCELS OIK?

Valdība ir spiesta steidzami meklēt izeju no strupceļa, bet pensionāri pieprasa iedzīvotājiem atdot miljardu eiro, kurš samaksāts ne par ko

A. ŠEVČENKO

Latvijas valdība ir maksimāli *sapinusies* jautājumā par obligāto iepirkuma komponenti (OIK). No 2018. gada 1. janvāra valstī ieviests jauns OIK aprēķina modelis, pēc kura daudzi iedzīvotāji sākuši saņemt dramatiskus rēķinus. Tautas *viļņošānās* nav palikusi bez sekām: politiķi OIK ieviešanu ir atzinuši par kļūdu, iespējams, pat afēru.

Kas mainījās pēc 1. janvāra?

Pēc 1. janvāra kopējais OIK maksājums Latvijā nosacīti sadalīts divās daļās:

- OIK mainīgā daļa (atkarīga no māj-saimniecības patērētās elektroenerģijas);
- OIK fiksētā daļa (atkarīga no mājoklim pieslēgtās elektroenerģijas jaudas).

Pēc jaunās shēmas vislielākie cietēji ir lauksaimnieki, neapdzīvotu māju un dārza namiņu īpašnieki, tātad cilvēki, kuri elektroenerģiju vienalga kādu iemeslu dēļ tērē tikai periodiski. Tieši viņi konstatēja dramatisku paaugstinājumu maksai par elektroenerģijas patēriņu un pieslēgumu.

Ignorēt nav iespējams

Tautas sašutums sākās februārī un bija tik nopietns, ka valdība neuzdrošinājās to ignorēt. Ministru kabinets beidzot sāka meklēt izeju no situācijas. Situāciju saasināja publikācija pēc neatkarīgi veiktas izmeklēšanas, kurā pierādījās, ka daudzi enerģijas ražotāji iepirkuma komponentes maksu saņem

nelikumīgi, jo patiesībā vispār neražo *zaļo enerģiju*, par kuru mums šis maksājums ir uzspiests.

Pēc portāla *pietiek.com* autoru aprēķiniem, 2017. gadā Latvijas iedzīvotāji par *zaļo enerģiju* ir maksājuši 207 miljonus eiro, no kuriem lielākais ieguvējs ir *Latvenergo* – 83 miljoni, *Rīgas siltums* – 7,1 miljons un *Fortum Jelgava* – 6,4 miljoni.

Pēc Saeimas deputāta Ivara Zariņa rīcībā esošajiem datiem, valsts iedzīvotāji bez jebkādas vajadzības par OIK ir samaksājuši vairāk par miljardu eiro. „Tas ir pārdrošs mēģinājums visu acu priekšā izzagt šo valsti!”

Pirmais samazinājums būs 1. jūlijā

Patlaban Latvijā izstrādāts pagaidu situācijas risinājums. Valdība ir uzlikusi par pienākumu, sākot no 1. jūlija, samazināt OIK maksājumu par 13%. Rudenī Ekonomikas ministrijai valdībai jāiesniedz plāns, kādā veidā pilnībā atteikties no OIK maksājuma. Tajā pašā laikā valsts galvenais prokurors Ēriks Kalmeiers prasību par OIK atcelšanu ir iesniedzis Augstākajā tiesā, bet bijusi Valsts kontroles vadītāja Inguna Sudra-

ba panākusi krimināllietas ierosināšanu pret amatpersonām, kuras, iespējams, pieļāvušas pārkāpumus OIK ieviešanas laikā. Latvijas Pensionāru federācija parlamenta deputāta Andra Siliņa vadībā ir pieprasījusi, lai valdība nekavējoties atceļ obligātās iepirkuma komponentes maksājumu un atdod cilvēkiem visu samaksāto naudu.

Naudu neatdos

Saglabāsim objektīvu skatu uz lietām: naudu, kas beidzamo gadu laikā ir samaksāta par OIK, ļaudīm neviens neatdos, taču censties panākt nevajadzīgi dārgā maksājuma atcelšanu cilvēkiem ir iespējams. Valdības reakcija uz tautas protestu parādīja, ka izpildvara nedaudz baidās un, savu vēlēšanu piespiesta, varēta labot pieļautās kļūdas.

Aprīļa beigās pēc MK lēmuma pie Ekonomikas ministrijas tika izveidota darba grupa, kurai uzdoti šādi uzdevumi:

- novērtēt subsidētās elektroenerģijas un OIK ietekmi uz tautsaimniecību;
- sagatavot priekšlikumus OIK atcelšanai;
- sagatavot subsidēšanas priekšlikumus *zaļās enerģijas* ražotājiem pēc OIK atcelšanas.

Tas nozīmē, ka 1. septembrī Ekonomikas ministrija valdībai iesniegs sagatavotos priekšlikumus par pilnīgu OIK atcelšanu. Tajā pašā laikā jādomā par atbalsta sniegšanu *zaļās enerģijas* ražotājiem, jo valstij uzliktais pienākums paliek nemainīgs – panākt, lai 2020. gadā 40% elektroenerģijas būtu iegūta no atjaunojamajiem resursiem. **K**

tika sākti 2017. gada rudenī, bet pabeigti – 2018. gada pavasarī.

Darbu gaitā mājai Enerģētiku ielā 4 tika nomainīta lietuvu ūdens kanalizācija, uzstādītas jaunas ielu apgaismojuma lampas un nomainīta elektrosistēma, paplašināta un labiekārtota autostāvvietā – pie mājas bijušo 30 automašīnu vietā novietot var 42.

– Katram iedzīvotājam nav savas stāvvietas, jo autoīpašnieku mājā ir daudz vairāk nekā iespējamo vietu. Problēmu kaut cik atrisinājām, izsniedzot caurlaides visiem, kuri to vēlējas. Sanāca 80 uz 42 vietām. Īpašniekiem ir skaidri noteikumi: atļauja novietot auto ir visiem, bet garantijas, ka vieta būs brīva, nav nevienam.

Konfliktus cenšamies mīkstināt ar šādiem noteikumiem: no 8.00 līdz 17.00 stāvvietu pie mājas var izmantot bez caurlaides, bet no 17.00 līdz 21.00 tā pieejama ar viesu caurlaidēm.

Mājai ir savs kalniņš

Protams, ka stādījumu liktenis iedzīvotājiem bija ļoti sāpīgs, jo labiekārtošanas darbu dēļ nācās nocirst 10 vecus kokus.

– Mēs skaidrojām, ka pie mājas ir nevis parks, bet pagalmā, kurā vietai

vispirms ir jābūt bērniem, veciem cilvēkiem un māmiņām ar ratiņiem. Vecos kokus aizstājām ar jauniem kociņiem un krūmu stādījumiem. Turpat novietojām četrus solus, bērnu laukumu ar mākslīgo kalniņu.

Starp citu, kalniņa projektā nebija, un, kad būvnieki sāka tā iekārtošanu, cilvēki brīnījās. Tad projektētājs izskaidroja, ka kalniņu beidzamajā brīdī ielānojuši pašvaldības arhitekta. Paldies viņai par ideju – ziemā mūsu bērniem bija savs privātais kalniņš, lai vizinātos ar ragavām.

– Tagad uz mūsu pagalmu nāk bērni no visa mikrorajona, – lepnī stāsta Viktorija. – Mūsu māmiņām jautāju: „Jums pašām pietiek vietas?” Viņas atsaka: „Ko lai dara? Kad mums pie mājas nekā nebija, mēs taču arī gājām uz citu māju bērnu laukumiem.”

Nesakoitu bērnu laukumu un aizlaistu teritoriju Salaspilī kļūst arvien mazāk. Pateicoties pašvaldības atbalsta programmai, pilsētā ir labiekārtoti vairāk nekā 20 pagalmi. 2017. gadā finansējumam pieteicās 11 mājas ar kopējo finansējuma apjomu pāri pusmiljonam eiro. Konkursā uzvarēja trīs mājas, to skaitā arī deviņstāvu māja Enerģētiku ielā 4.

Šogad programma turpinās. **K**

STRĪDS AR ZEMJU ĪPAŠNIEKIEM NAV BEIDZIES!

Cietusi zaudējumu Satversmes tiesā, Saeima meklē citus risinājumus, kā aizsargāt iedzīvotājus, kas ne pie kā nav vainīgi

Iona MILLERE

2018. gada 12. aprīlī Satversmes tiesa pasludināja spriedumu lietā par 2017. gada 1. jūnijā Saeimā pieņemtajiem grozījumiem likumā, kas noteica pakāpenisku nomas maksas samazinājumu dzīvokļu īpašniekiem, kuri atrodas piespiedu nomas attiecībās ar zemes īpašnieku, uz kura īpašuma atrodas viņu daudzdzīvokļu māja. Tiesa likuma grozījumus atzina par procesuāli nepareizi pieņemtiem. Mūsu uzdevums – noskaidrot, kas notiks tālāk.

Vēlreiz par konflikta būtību

Pagājušajā gadā Saeimā pieņemtie grozījumi likumā *Par valsts un pašvaldību dzīvojamu māju privatizāciju* un likumā *Par zemes reformu Latvijas pilsētās* tika nosaukti par revolucionāriem, jo paredzēja pakāpenisku piespiedu zemes nomas maksas samazinājumu no 6% līdz 3% no zemesgabala kadastrālās vērtības gadā. Tas nozīmē – 2018. gadā maksimālā likme nepārsniegtu 5%, 2019. gadā – 4%, bet 2020. gadā nomas maksas maksimālā likme nedrīkstētu pārsniegt 3% no zemesgabala kadastrālās vērtības gadā.

Protams, tas neapmierināja zemes īpašniekus un izsauca aktīvu pretdarbību – prasība nonāca līdz augstākajai tiesas instancei. Latvijas Republikas Satversmes tiesa lēma atzīt *zemes baronu* prasību un nosprieda aizliegt piemērot jaunpieņemtās normas, sākot ar 2019. gada 1. maiju.

Pirmajā brīdī spriedums šķiet nesaprotams – nomas maksas samazinājums šīnē gadā (ne vairāk kā 5% no kadastrālās vērtības) paliek nemainīts, tāpat arī 2019. gadā līdz 1. maijam zemes noma jārēķina pēc 4% likmes, taču pēc 1. maija nomas maksa apmērs ir sākotnējie 6% no zemesgabala kadastrālās vērtības gadā, kā tas bija pirms Saeimas izdarītajiem likumu grozījumiem.

Pārāk daudz ķīlnieku

Patlaban ķīlnieku lomā ir aptuveni 100 tūkstoši Latvijas iedzīvotāju, kuri *zemes baroniem* ir spiesti maksāt iespaidīgas nomas maksas par zemi, uz kuras atrodas mājas, kurās ir viņiem piederoši dzīvokļi.

Zemesgrāmatas dati parāda, ka tikai 10% ir zemju vēsturiskie īpašnieki vai mantinieki, tādēļ tādā pat apmērā ir ķīlnieki un cietušie vēsturiskās netaisnības un padomju varas aprobežotās un ne-

pārdomātās saimniekošanas dēļ. Savukārt 90% no īpašniekiem zemesgabalu ir iegādājušies ar mērķi gūt peļņu. Mūsdienās šī vēlme nebūtu peļama, bet, lai nopelnītu, būtu arī kaut kas jādara, ne tikai jānoalgo juristu korpuss un jāgataavo prasības tiesā. Vismaz tautas piešķirtais apzīmējums *jaunizceptais zemes barons* jācieš bez kurnēšanas.

Līdz 2017. gadā ieviestajiem grozījumiem likums noteica, ka dzīvokļu īpašniekiem un zemes īpašniekam savstarpēji jāvienojas par nomas maksas apmēru. Ja to neizdodas, jāvadās pēc likuma, kurš vienas puses apetīti nopelnīt ierobežo līdz 6% no zemesgabala kadastrālās vērtības gadā. Jau 2009. gadā Saeima pieņēma grozījumus par labu dzīvokļu īpašniekiem, taču tos atcēla Satversmes tiesa. Arī šoreiz augstākā tiesu vara ir nostājusies *zemes baronu* pusē, taču, iedziļinoties un veicot dziļāku izpēti, lieta neizrādās tik bezcerīga.

Ko nozīmē Satversmes tiesas spriedums?

No vienas puses, Satversmes tiesas spriedums var likties nekonkrēts un pat pretrunīgs, jo nav noteikts, ka nomas likmes samazinājums 5%, 4% vai 3% apmērā ir pretlikumīgs. Tāpat spriedumā nav noteikts, kādai būtu jābūt nomas maksai vai kāda metodika izmantojama aprēķinu veikšanai. Tas ir pareizi – tā ir nevis tiesas, bet likumdevēja (Saeimas) atbildība. Esam nonākuši pie problēmas būtības – Satversme tiesa savā spriedumā ir norādījusi uz procesuālām nepilnībām, kuras pieļāvuši Saeima likuma grozījumu pieņemšanas gaitā, tādēļ ne tik daudz koncentrējusies uz grozījumu atcelšanu, cik radusi iespēju atdot likumdevējam nekvalitatīvi izdarītos grozījumus un ierēķinājusi pietiekami ilgu laiku, lai Saeima saņemtos un izstrādātu jaunus grozījumus.

Kas gaida 100 000 situācijas ķīlnieku pēc 2019. gada 1. maija?

leguvām laiku, lai legalizētu grozījumus

Ar lūgumu sniegt komentārus mēs vērsāmies pie Saeimas Valsts pārvaldes un pašvaldības komisijas vadītāja Sergeja Dolgopolova, kurš Satversmes tiesā aizstāvēja simtiem tūkstošu iedzīvotāju intereses.

– Kā vērtējat Satversmes tiesas spriedumu?

– Pēc būtības šis spriedums atzīst Saeimas pieņemto piespiedu nomas maksas samazinājumu par iespējamu, pretējā gadījumā grozījumi nebūtu atcelti ar 2019. gada 1. maiju, bet gan ar sprieduma spēkā stāšanās dienu. Visas tiesas iebildes bija saistītas ar grozījumu pieņemšanas procedūras jautājumiem: nepietiekams izvērtējums un situācijas analīze, nepārliecināts pamatojums un tamlīdzīgas iebildes.

– Šī nav pirmā reize, kad Saeima centusies samazināt maksimālo nomas maksas likmi zemei zem daudzdzīvokļu ēkām, bet arī pirmajā reizē zemju īpašnieki vērsās Satversmes tiesā un grozījumus atcēla. Ir izskatnējis vairāku ekspertu viedokli, ka Saeima neprot savu viedokli aizstāvēt, nepieļaujot kļūdas.

Pēc Tieslietu ministrijas aplēsēm, zem daudzdzīvokļu mājām esošo atsevišķu privātipašnieku zemesgabalu kadastrālās vērtības var sasniegt 130 līdz 180 miljonus eiro.

– Es uzskatu, ka šāda problēma tik tiešām pastāv. No otras puses – kopš pirmā tautai nelabvēlīgā tiesas sprieduma ir notikušas lielas izmaiņas, tostarp Latvijas Satversmē. Mūsu valsts pamatlikumā ir parādījusies preambula, kas oficiāli noteic, ka Latvija ir sociāli atbildīga valsts. Tiesa, Satversmē nav uzskaitīts, kādos aspektos izpaužas sociālā atbildība, piemēram, tas, ka katram iedzīvotājam jānodrošina jums virs galvas. Taču viennozīmīgi šī preambula mums uzliek par pienākumu rūpēties par iedzīvotāju vairākuma interesēm. Šajā spriedumā Satversmes tiesa nebija ņēmusi vērā simts tūkstošu iedzīvotāju likteni, kuru dzīvokļi atrodas mājās uz saimniekiem piederošas zemes. Strīdā zaudētājs ir nevis Saeima,

bet 100 tūkstoši iedzīvotāju, un parlaments ir izrādījies nekam nederīgs šo cilvēku advokāts. Tādēļ tiesa grozījumus neatcēla uzreiz, bet deva likumdevējiem vienu gadu grozījumu legalizēšanai. Tas ir mūsu pienākums, un mēs to izdarīsim.

Ir arī citi varianti

– Saeimai ir dots laiks līdz 2019. gada 1. maijam. Kādas darbības soli pa solim veiksiet?

– Pirmās darba sarunas šo jautājumu risināšanai jau ir notikušas. Mana pārliecība – šoreiz mums jābūt nevainojamiem procedūras ievērošanā.

– Tātad iedzīvotāji var cerēt, ka 2020. gadā nomas maksa būs samazinājusies līdz 3% no kadastrālās vērtības?

– Mēs varam izskatīt arī citus nomas maksas samazinājuma modeļus. Kā jau es tiku izteicies Satversmes tiesā, zemes piespiedu noma ir viens no monopolstāvokļa izmantošanas veidiem. Zemju īpašnieki jau vairākkārt ir norādījuši, ka noma no viņu puses ir pakalpojums, ko viņi izdara trešajai pusei – dzīvokļu īpašniekiem. Ja jau tas ir pakalpojums, jo pakalpojuma lietotājs citu piegādātāju izvēlēties nevar. Savukārt monopolista

mas maksas apmēru, bet nopietni palielināt zemes īpašnieka atbildību, piemēram, uzlikt par pienākumu veikt zemesgabala sanitāro kopšanu (pļaut zāli, novākt lapas u.tml.)?

– Nē, šādus pienākumus nenosaka likums, tas iekļaujams zemes nomas līgumā starp zemes īpašnieku un dzīvokļu īpašniekiem. Tiesas spriedumā gan ir atsauce uz to, ka zemes īpašnieki atbild par sava īpašuma apsaimniekošanu un pārvaldīšanu. Ar pārvaldīšanu viņi vēl kaut kā samierinās, jo tas nozīmē līguma noslēgšanu, nomas maksas piedziņu un, nepieciešamības gadījumā, tiesāšanās izdevumus. Taču, cik man zināms, neviens zemes īpašnieks nav uzņēmies zemesgabala apsaimniekošanu – zāles pļaušanu, grābšanu un tamlīdzīgus darbus. Zemes īpašnieki vienkārši līgumos šādus darbus neiekļauj.

Likuma darbība turpinās

– Zemes īpašnieku apstrīdētie likuma grozījumi noteica nomas maksas samazinājumu – katru gadu par vienu procentu, līdz 2020. gadā būs sasniegti 3% no zemesgabala kadastrālās vērtības gadā. Vai tagad pēc Satversmes tiesas lēmuma samazinājums nenotiks?

– Vēlreiz atgādinu, ka grozījumi, kas paredz nomas likmes samazinājumu, ir atcelti tikai ar 2019. gada 1. maiju. Tas nozīmē, ka visi nomas līgumi, kas slēgti no 2019. gada 1. janvāra līdz 1. maijam, nedrīkst pārsniegt likumā noteikto likmi – 4% gadā.

Kādēļ samazinājuma robeža ir 3% gadā?

– Lūdzu, paskaidrojiet, kādēļ Saeima uzskata, ka 3% likme no zemesgabala kadastrālās vērtības ir taisnīgāka nekā 6%?

– Zemes zem daudzdzīvokļu ēkām piespiedu nomas ēra Latvijā sākās 1994. gadā. 1995. gadā likumā *Par zemes reformu Latvijas pilsētās* tika noteikts, ka nomas maksas apmērs nedrīkst pārsniegt dubultu nekustamā īpašuma nodokļa likmes apmēru. Patlaban nekustamā īpašuma nodokļa apmērs ir 1,5% no īpašuma kadastrālās vērtības gadā. Tieši tādēļ mēs uzskatām, ka 3% likme zemes noma ir taisnīgi noteikta.

– Vai uzskatāt, ka deputāti paspēs sagatavot nepieciešamo pamatojumu likumu grozījumiem vēl līdz kārtējam vēlēšanām, kas notiks jau šī gada oktobrī?

– Tas atkarīgs no parlamentāriešu darba. Mēs sāksim strādāt ar pirmos labojumus izdarīsim jau šī sasaukuma laikā. Ja deputāti būs tikpat apņēmīgi noskaņoti kā līdz šim, darbs veiksies ātri. Atgādināšu, ka par Satversmes tiesā apstrīdētajiem labojumiem likumā par nomas maksas samazinājumu zemei nobalsoja 85 deputāti.

– Vai tas nozīmē, ka šī sasaukuma deputātiem ir pietiekami daudz politiskās gribas?

– Jā, uz to es arī paļaujos. **K**

VIENTUĻU SIRMĢALVJU DZĪVOKĻU MEDĪBAS

2017. gadā policija ierosināja 7 krimināllietas par testamenta viltojuma faktu ar nolūku iegūt dzīvokli. Kāda ir krāpnieku darbības shēma?

Bieži par krāpnieku upuriem kļūst Latvijā visneaizsargātākā iedzīvotāju grupa – vientuļie pensionāri. Ne velti Valsts policija iedzīvotājus brīdina: „Ļaundari, slēpdamies aiz sociālā darbinieka identitātes, no veciem cilvēkiem izmāna naudu un vērtslietas, telefonkrāpniekiem izdevies apkrāpt vecus cilvēkus un tādā veidā iegūt vairākus tūkstošus eiro...” Tātad mērķis – vientuļi pensionāri.

Viegls guvums

Krāpniecība ir nozieguma veids, kad sveša manta tiek iegūta, ļaunprātīgi izmantojot uzticēšanos vai ar viltu. Viens no krāpniecības veidiem ir testamenta viltošana.

Pēc Ekonomisko noziegumu apkarošanas pārvaldes priekšnieka vietnieces Ilzes Sokolovskas teiktā, par šādu noziedznieku upuriem bieži kļūst pensionāri, kuriem nav tuvinieku, un, pat ja tādi ir, visbiežāk viņi par vecajiem radniekiem ir aizmirsuši, tos neapmeklēj, tādēļ ļaundariem par traucēkli nekļūst.

– Mūsu pārvalde ik gadu fiksē trīs līdz piecus šādus noziegumus, un es pieļauju, ka tikpat daudz iesniegumu saņem arī Valsts policijas reģionālās pārvaldes. Testamentu viltošanas gadījumi gadu no gada ir nemainīgā skaitā, – stāsta Ilze Sokolovska.

Informācijas medības

Viss sākas ar informācijas iegūšanu par vientuļu pensionāru – dzīvokļa īpašnieku. Kā rāda prakse, upuri noziedznieki dzīvē nekad nav bijuši savstarpēji pazīstami. Savukārt informācijas iegūšanas kanāli, kādus izmanto krāpnieki, ir visdažādākie.

– Vienā no izmeklēšanām par krāpniecības faktu mēs konstatējām, ka par noziedznieku informācijas avotu bija kļuvis sociālais darbinieks, kurš pietiekami ilgi bija palīdzējis vientuļiem veciem cilvēkiem, – stāsta Ilze Sokolovska.

Noziedznieki sāk darboties pēc vientuļā pensionāra nāves.

– Šajos gadījumos vienmēr darbojas organizatoru grupa, kas sastāv no diviem–trim cilvēkiem. Kā likums, viens no viņiem ir recidivists ar lielu pieredzi šādu noziegumu veikšanā.

Ja noziedznieku grupā, ko tautā sauc par bandu, būs sievietes, tad tieši viņa būs tā, kas nodarbosies ar dokumentiem – uzrakstīs viltotu testamentu, sagatavos iesniegumu zemesgrāmatai par īpašnieka maiņu ar notāra parakstu un pat zīmogu. Vārdu sakot, uzrakstīs visu dokumentu paketi. Beidzamajā laikā dokumentu viltojumam kvalitāte ir apbrīnojami laba, acīmredzot tehniskās iespējas kļūst arvien smalkākas. Savukārt tiešos organizatoriskos pienākumus bandā savās rokās ņem vīriši.

– Par pirmo dzīvokļa īpašnieku kļūst cilvēks bez noteiktas dzīvesvietas (citiem vārdiem – piemeklēts *bomzīs*), kas par minimālu samaksu, bieži izteiktu dzērienu pudelēs, ir gatavs piedalīties

noziedzīgajā shēmā. Pēc kāda laika dzīvoklis tiek pārdots citam *bomzīm*. Reizēm šis bez noteiktas dzīvesvietas esošās personas kļūst par bandas locekļiem, jo vienā lietā figurē kā īpašnieks, citā – pircējs, trešajā – kurjers ar dokumentiem zemesgrāmatai.

– Godīgs, likumpaklausīgs pilsonis, neko nenojauzdams par īpašuma izcelsmi, tikai trešajā vai ceturtajā solī var kļūt par dzīvokļa īpašnieku.

Krāpnieki pēc dzīvokļa pārdošanas guvumu sadala savā starpā saskaņā ar iepriekšēju vienošanos.

Lieta un tiesa

– **Pieņemsim, ka krāpniekiem viss ir izdevies – dzīvoklis izkrāpts, pārdots un peļņa sadalīta, bet tad uzrodas mantinieks. Vai viņam ir iespējams atgūt sev pienākošos īpašumu?**

– Puse krāpniecisko darījumu beidzas tieši šādi. Lūk, beidzamā lieta: veca cilvēka radniece ilgu laiku atradās ārzemēs un neregistrēja manto īpašumu zemesgrāmata. Šādu iespēju nevarēja palaist garām krāpnieku banda. Pēc dzīvokļa noformēšanas uz viceprezidenta vārda, kam sekoja vēl rinda *īpašnieku*, īpašums beidzot nonāca pavisam parasta, ar noziedzīgo shēmu nesaistīta cilvēka rokās, – stāsta Ilze Sokolovska.

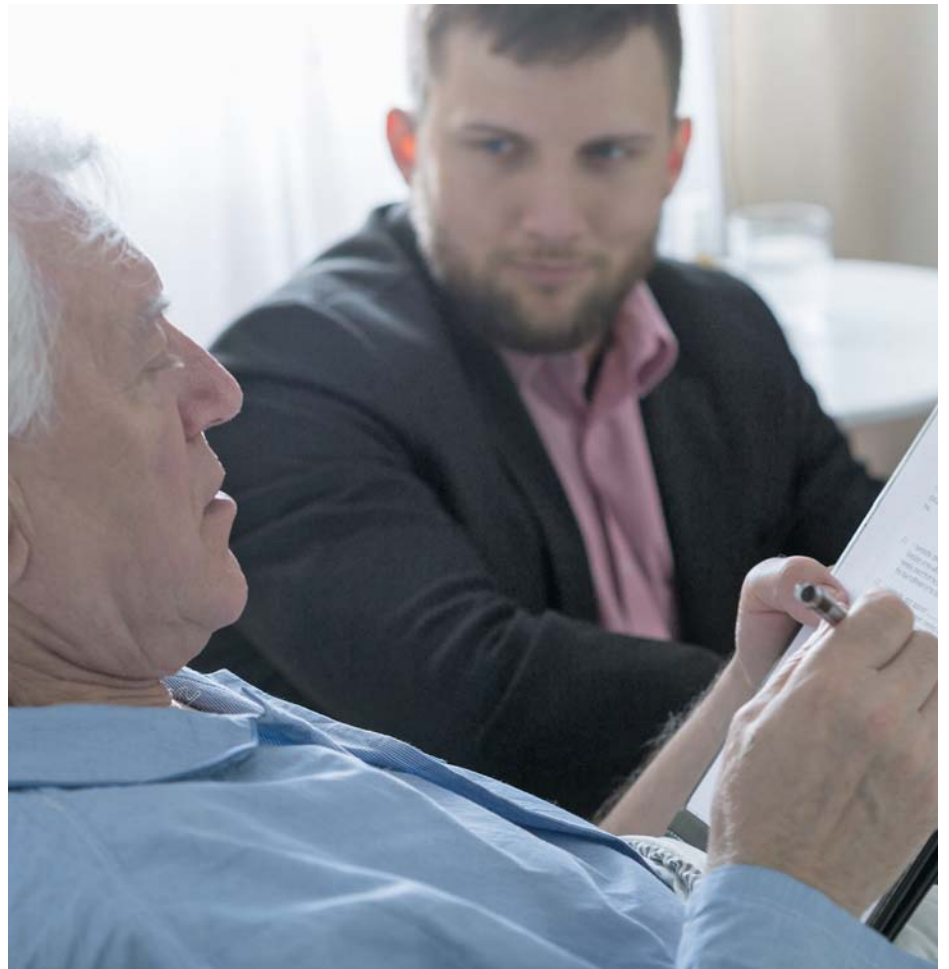
– **Godīgais pircējs šajā gadījumā zaudē naudu un neiegūst arī dzīvokli?**

– Es nevaru nekļūdīgi apgalvot, ka notiek tieši tā, bet tiesa varētu lemt par labu mantiniekam, – spriež Ilze Sokolovska. Nelaimīgais pircējs iztērēto naudas summu šādā gadījumā neatgūst.

– Jebkurā gadījumā šādos nodarījumos privātpersonas zaudējums tiek aprēķināts pēc nekustamā īpašuma kadastrālās vērtības. Ja, piemēram, cilvēks no krāpniekiem dzīvokli pircis par 40 tūkstošiem eiro, bet tā kadastrālā vērtība ir 15 tūkstoši, tad uz šīs summas atgūšanu apkrāptais cilvēks var cerēt. To ar tiesas spriedumu piedzīs no krāpniekiem.

Vientuļo cilvēku īpašumu medībās krāpnieki parasti izmanto viltotus lūgumus īpašuma nostiprināšanai zemesgrāmatai vai arī dāvinājuma lūgumus. Tikpat izplatīts ir testamenta viltojums

„Godīgs, likumpaklausīgs pilsonis, neko nenojauzdams par īpašuma izcelsmi, tikai trešajā vai ceturtajā solī var kļūt par dzīvokļa īpašnieku.”

ar atpakaļejošu datumu. Klasisks paņēmieni – nekustamā īpašuma iegūšana uz pilnvaras pamata, turklāt šajos gadījumos ir ļoti grūti nošķirt kriminālnozieģumu no civiltiesiska strīda. Nav reti gadījumi, kad krāpnieki izliekas par sociālajiem darbiniekiem un pret materiāla atbalsta solījumiem saņem pilnvaru rīkoties ar vientuļā pensionāra nekustamo īpašumu.

Testaments – privāts vai publisks

Ja esat vientuļš cilvēks un neesat sastādījis testamentu, tad ar speciālu atļauju nosakiet, ka, beidzoties jūsu šīs zemes gaitām, dzīvoklis pāries valsts īpašumā, bet nekļūst par krāpnieku lomu.

Latvijas Zvērinātu notāru padomes izpilddirektore Vija Piziča iesaka sastādīt testamentu, kurš var būt vai nu privāts, vai publisks. Pirmajā gadījumā cilvēks vienkārši ar pildspalvu uz lapas uzraksta, kā rīkoties ar dzīvokli pēc nāves.

– Pirmkārt, šādi noformēts dokuments glabājas turpat mājās, kur to var atrast ļaunprātīgs cilvēks, vai arī dokumentu var piemeklēt nevajadzīgu papīru liktenis un tas var nokļūt atkritumos, – stāsta Vija Piziča.

Ja cilvēkam liekas svarīgi testamentu uzrakstīt ar savu roku, tad būtu ļoti ieteicams to nodot glabāšanā notāram. Tiesa, pakalpojums nebūs bezmaksas – būs jāmaksā 75,39 eiro, kas ietver gan notāra atbildību, gan valsts nodevu un pievienotās vērtības nodokli.

Otrs savas gribas izteikums ir publiskais testaments, un tas patlaban ir uzskatāms par visdrošāko.

– Dokumentu kā rakstiskā formā, tā elektroniski sastāda notārs un pēc tam saglabā speciālā publisko testamentu reģistrā. Piekļuve šim reģistram ir tikai notāriem, tādēļ krāpnieciskā ceļā pie īpašuma piekļūt nav iespējams, – skaidro Vija Piziča.

Pēc viņas teiktā, tieši šādā veidā *iekritis* viens no krāpniekiem. Pēc noziedznieka aizturēšanas un kratīšanas policisti mašīnā atraduši astoņus ar roku rakstītus testamentus.

– Savukārt notāra sastādītais publiskais testaments tiks droši noglabāts reģistrā. Tas maksās 56,45 eiro. Tā nav augsta cena par mieru un drošību līdz mūža galam, – pārliecināta ir Latvijas Zvērinātu notāru padomes izpilddirektore Vija Piziča. **K**

← Tēmas turpinājums no 3. lpp.

NEPIELAUT UGUNSNELAIMI!

Aivars JANELSĪTIS, Rīgas rajona Brīvprātīgo ugunsdzēsēju biedrības valdes loceklis

Daudzviet Latvijā notikušo ugunsgrēku statistikas dati liecina, ka gandrīz katrs trešais izcēlies mājokļu sektorā. Ugunsgrēki nodarījuši ievērojamus materiālos zaudējumus un izdzēsuši cilvēku dzīvības.

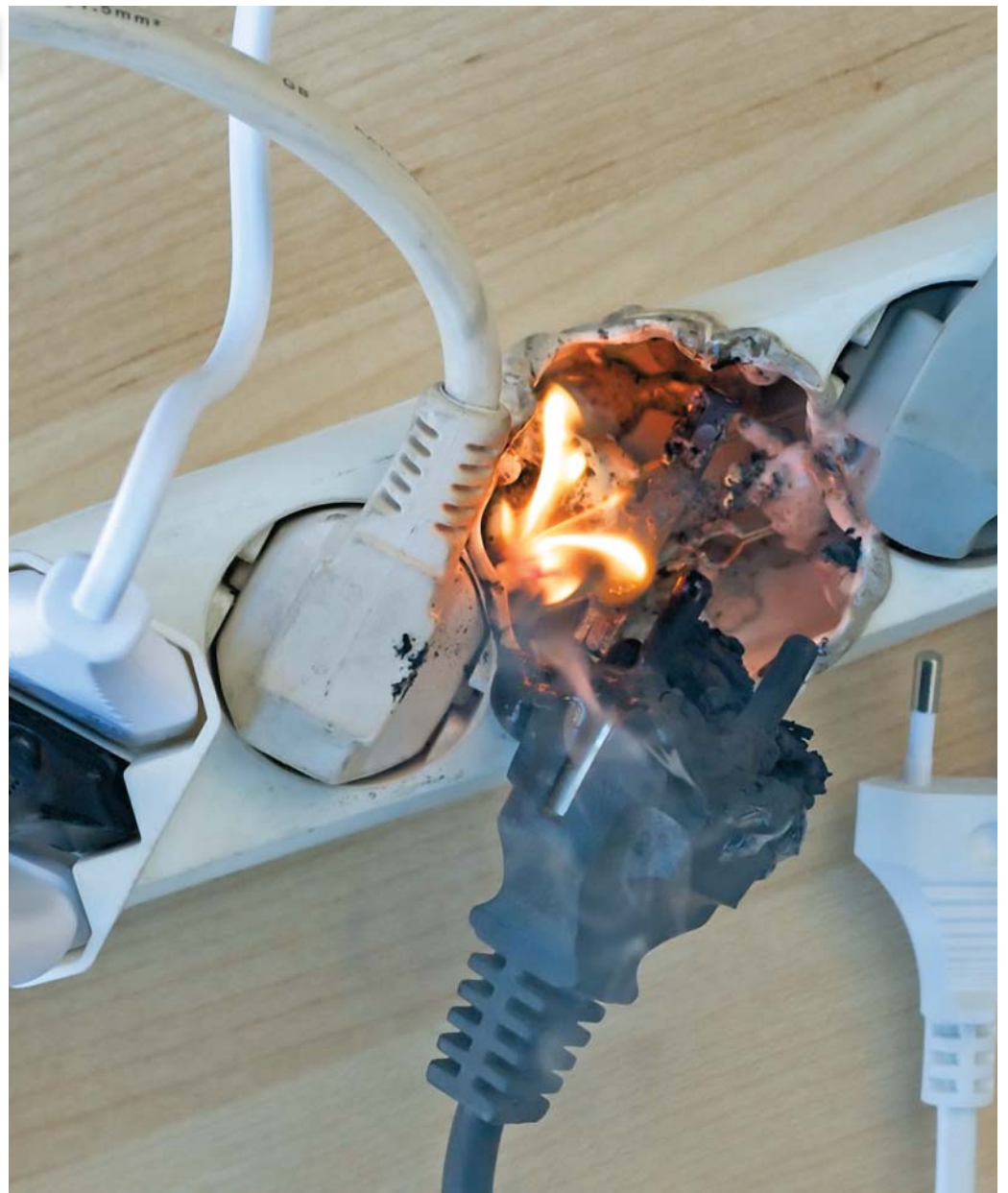
Ugunsgrēku cēloņi ir dažādi – bojātas sil-dierces un to nepareiza lietošana, neiztīrīti un bojāti dūmvadi, bojātas elektroierīces un elektroinstalācija, gāzes noplūde, neuzmani-ga rīcība ar uguni, smēķēšana gultā, nepie-skatītu bērnu rotaļāšanās ar uguni, kūlas de-dzināšana u.c. Pamatā visi šie cēloņi liecina par rupjiem ugunsdrošības normu pārkāpu-miem un prasību neievērošanu.

Jāatceras, ka, izceļoties ugunsgrēkam, ļoti īsā laikā uguns izplatīšanās kļūst nekontrolējama. Ugunsgrēka dūmi sajaucas ar tvana gāzi, kas ir ļoti indīga. Vairums ugunsgrēka upuru iet bojā nevis sadegot, bet nosmokot dūmos, kas ir ļoti raksturīgi, smē-ķējot gultā. Izdegot pat nelielam caurumam gultā, divānā vai matracī, smēķētājs vairs neatmostas.

Īpaši satraucoši ir ugunsgrēki daudzdzī-vokļu namos, kur uguns, izplatoties vienā dzīvoklī, ātri pārsviežas uz citiem dzīvokļiem un kāpņutelpu, tādējādi noslēdzot vienīgo evakuācijas ceļu.

Nepieciešams pastiprināt ugunsdrošī-bas profilaktiskos pasākumus, lai nepieļautu ugunsnelaimes izcelšanos mājās, dzīvokļos un palīgūbvēs. Vislabāk profilaktisko uzrau-dzību daudzdzīvokļu namos var veikt paši dzīvokļu īpašnieki un īrnieki, ievērojot ele-mentāro ugunsdzēsības normu prasības.

Latvijas Brīvprātīgo ugunsdzēsēju biedrī-bās vairāk nekā 150 gadu pastāvēšanas laikā uzkrāta vispusīga ugunsdrošības profilaktiskā darba pieredze un tradīcijas, kā aizsargāt mājokli no ugunsnelaimes izcelšanās, tāpēc Latvijas Brīvprātīgo ugunsdzēsēju biedrību padome un valde vērsas ar aicinājumu pie daudzdzīvokļu dzīvojamā māju iedzīvotā-jiem, kā labāk un organizētāk aizsargāt savu namu, lai neizceltos aizdegšanās un uguns-nelaime. Sagatavoti arī metodiskie ieteikumi un rekomendēti biedrības teritoriālajām vie-nībām un rajonu un pilsētu valdēm organizēt instruktāžas un apmācības daudzdzīvokļu dzīvojamā namu BUB biedriem, aktīvistiem un biedrības darbības atbalstītājiem. **K**

METODISKIE IETEIKUMI UGUNSDROŠĪBAI DAUDZDZĪVOKĻU DZĪVOJAMAJĀ MĀJĀ

Latvijas Brīvprātīgo ugunsdzēsēju biedrību apvienības valde, Rīgas rajona Brīvprātīgo ugunsdzēsēju biedrības valde

- Ikvienu dzīvokļa īpašnieka, nomnieka un īrnieka pienākums ir rūpēties un nepieļaut ugunsgrēka izcelšanos vai darbības, kas var izraisīt uguns izplatīšanos, kā arī ievērot un izpildīt Ministru kabineta 2016. gada 19. aprīļa Ugunsdrošības noteikumos Nr. 238 noteiktās prasības.
- Latvijas BUB apvienība aicina daudzdzīvokļu dzīvojamajā mājā dzīvojošos dzīvokļu īpaš-niekus un īrniekus, BUB biedrus, aktīvistus un biedrības darbības atbalstītājus izveidot savā mājā BUB aktīvistu posteni 3–5 cilvēku sa-stāvā, kas varētu veicināt visu mājā dzīvojošo informēšanu par ugunsdrošības noteikumu ievērošanu dzīvoklī un koplietošanas telpās (bē-niņos, kāpņutelpā, pagrabā, garāžā).
- Sevišķa vērība jāpievērš elektroenerģijas un gāzes lietošanai:
  - neizmanto apgaismes ierīces ar atklātu uguni;
  - neizmanto telpu apsildei jebkādas atklātā tipa apsildes ierīces, iekārtas un priekšme-tus;
  - neglabāt dzīvokļos vairāk par 20 l ugunsne-droša šķidrums;
  - nebojāt avārijas un evakuācijas apgaismo-juma tīklus un apgaismes ķermeņus;
- neizmanto elektroiekārtas, kas nav aprīko-tas ar aizsargierīcēm pret īssavienojumiem un pārslodzi, strāvas noplūdi un citiem eks-pluatācijas režīma pārkāpumiem, kas var izraisīt ugunsgrēku;
- neizmanto bojātas un nestandarta elektro-ierīces;
- nelietot nekalibrētus ieliktņus un paštai-situs drošinātājus, vadus un kabelus ar bojātu izolāciju, nesavienot tādā veidā, ka tas varētu radīt bīstamas pārejas pre-testību;
- neatstāt bez uzraudzības tīklam pieslēgt-us elektrosildītājus, ja tas nav paredzēts ražotāja tehniskajos noteikumos; apkures ierīču sadegšanas produktus ievadīt atse-višķā dūmkanālā, kas jāiztīra divas reizes katru gadu (to veic sertificēts skursteņ-slaucītājs);
- nepieļaut mazgadīgu bērnu darbību pie gā-zes iekārtām;
- gāzes noplūdes gadījumā nekavējoties zva-nīt **114** vai **112**.
- Iedzīvotāju pienākumi:
  - nebojāt dzīvojamās mājas ieejas/izejas durvis;
  - nesmēķēt visā kāpņu garumā;

- nebojāt lifta pacelšanas/nolaišanas iekārtas;
- nebojāt atkritumu vadu lūkas, turēt tās aiz-vērtas, neizmest tajās izsmēkus;
- neierīkot dzīvojamās telpās, kāpņutelpās un evakuācijas ceļos degstspējīgu materiālu no-liktavas un darbnīcas;
- neglabāt uz balkoniem un lodžijām priekš-me-tus, kas var aizdegties (mēbeles, taru, papīra izstrādājumus utt.), īpaši viegli uz-liesmojošus šķidrums;
- nemit izsmēkus pāri balkona vai lodžijas margām;
- neaizmūrēt, neaizkraut un neaizslēgt eva-kuācijas pārejas balkonos (lodžijās) no stā-va uz stāvu;
- turēt izmantošanas gatavībā kāpnes izejai uz jumtu;
- aizliegts tehniskajos stāvos (pagrabos, bē-niņos, evakuācijas kāpnēs) lietot atklātu uguni apgaisme, kā arī atļaut tajos bez va-jadzības atrasties bērniem.
- Iedzīvotājiem jāzina:
  - visas ugunsdzēsības ūdens ņemšanas vie-tas (upes, ezeri, diķi, mākslīgās ūdens tvertnes, ugunsdzēsības hidranti utt.), kas atrodas ne tālāk par 200 metriem no dzīvo-jamās mājas;

- visas glābšanas iespējas no dzīvokļa;
- ugunsgrēka un tā izplatīšanās laikā vispirms glābt bērnus un cilvēkus ar invaliditātes pazīmēm, slimus un nespējīgus patstāvīgi iziet no apdraudējuma vietas.

- Katram jāzina, kā rīkoties ugunsgrēka un eva-kuācijas gadījumos:
  - ugunsgrēka gadījumā nekavējoties zvanīt **112**;
  - izmantot rīcībā esošos ugunsdzēsības li-dzekļus;
  - pārvietot visas pie mājas stāvošās automa-šīnas, atbrīvojot ceļu ugunsdzēsības mašī-nām;
  - neizmanto evakuācijai liftu;
  - ierodoties ugunsdzēsības dienesta vienī-bai, ziņot par cilvēkiem, kuri atrodas vai varētu atrasties ugunsgrēka vietā, kā arī informēt par to, kas un kādi bīstami mate-riāli deg;
  - pilnīgi un bez ierunām pakļauties ugunsgrē-ka dzēšanas vadītājam un rīkoties tikai pēc viņa norādēm.

Tikai kopīga sadarbība, ikvienu iedzīvotāja atbildīga attieksme pret savu un kopīpašumu, savstarpēja izpratne un ugunsdrošības normu bez-ierunu ievērošana pasargās jūsu dzīvojamā māju no ugunsgrēka, ko var radīt jebkura iedzīvotāja neapdomīga rīcība. **K**